

VIENYBĖ

70-ti M. 33 N.

412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

1956 M. RUGPIŪČIO (AUGUST) 31 D.

Telefonas:
EV 4-0862

KAINA 10 c

TURISTAI GALI LANKYTIS TIK VILNIUJE, RYGOJE IR TALINE

Pilies gatvė Vilniuje

V. Debužinskis

Chicago Daily News paskelbė savo atstovo Stockholme William H. Stoneham straipsnį, kurį pavadino „Russ Try to Cover Up Their Baltic Atrocities“. Straipsnio pradžioje sakoma, kad rusai nori paveikti pasaulį, kad jis užmirštų jų didžiausius kriminalinius nusikaltimus – Pabaltijo valstybių nepriklausomybės užgniaužimą.

Laikraštis nurodo, kad keistas turistinis judėjimas prasidėjo tarp Estijos, Latvijos ir Lietuvos ir kitų kraštų.

Nors tie „turistai“ kuriems leidžiama išvykti iš Pabaltijo valstybių yra parinkti komunistai, visvien jų vizitai atkreipė pasaulio dėmesį.

Daugelį metų po karo Pabaltijo valstybės buvo visai atskirtos nuo pasaulio.

Praktiškame gyvenime jos tebėra tokioje pat būklėje ir dabar: užsieniečiai ten gali sukeletotis tik Taline, Rygoje, Kaune ir Vilniuje. Tačiau pastebima nepaneigtina tendencija lengvinti tuos suvaržymus.

Teroras, neabejotinai atlyžo tuose trijuose kraštuose po ilgų metų rusų valdžios geležinės priespaudos. Žmonės lais-

viau jaučiasi, kalbėdamiesi tarpusavyje, negu anksčiau. Taip pat pastebėta, kad jie nuolat klauso Amerikos ir Britų radijo transliacijų.

Pasireiškusį turizmo judėjimą laikraštis vadina dirbtinu, rusų organizuojamu ir naujos linkmės pasireiškimu.

Suomių delegacijai buvo leista aplankyti Taliną. Austrijų parlamentarų delegacijai buvo leista lankytis Lietuvoje, kuri, kaip laikraštis pastebi, daugiausia buvo terorizuojama. Pereitais metais danų turistams leido lankyti Rygą ir po to daugiau ar mažiau šis miestas buvo atdaras keleiviams.

Paskiausias ir, anot laikraščio gana sensacingas įvykis – tai netikėtas dviejų Pabaltijo turistų grupių pasirodymas Švedijoje.

Pirmiausia atplaukė laivas su rusais ir pabaltiečiais, kurie lankėsi Genuoje ir Rotterdame. Jų tarpe buvo 30 estų ir 2 lietuvių. Po keletos dienų, liepos 10, į Stockholmą atplaukė 29 estų turistai.

Tik keturi iš dvidešimt devynių buvo su žmonomis. Viena pora buvo palikę vaiką Estijoje. Buvo ir du komunistų poetai, laimėję Stalino premijas. Kiti atkeliavo pavieniai, jų šeimos nariai liko už Geležines Uždangos.

Laikraštis sako, kad pradžioje buvo organizuota pilnas estų turistų laivas. Tačiau rusai pakeitė savo nuomonę po to, kai Latvijos ir Estijos rusų „parlamentarų“ delegacija Stockholme buvo nušvilpta.

Pabaltijo tremtiniai, kaip pastebi laikraštis, tame „turizme“ įžiūri tik vieną gerą reiškinį. Jie reiškia viltį, kad rusų kontrolės sumažėjimas, nors ir dirbtinas, koks jis ir yra, rodo bendrą rusų jėgų silpnėjimą, o tai pabaigoje gali privesti iki Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymo.

Tačiau jie, Pabaltijo kraštų tremtiniai, neskaičiuoja valandų rankų pirštais, iki nepriklausomybės bus sulaukta, pastebi laikraštis.

Jokiu atveju rusai negali išdildyti to, kas ištiko Pabaltijo kraštus po Ribentropo-Molotovo pakto 1939 metais.

Kazys Inčira, žinomas poetas, buvęs Kauno radiofono pranešėjas, kaip dabar pranešama iš Lietuvos, išstremtas į Sibirą 1946 m.

DABAR

Svetimais kalnais
Sodybų padegėjai
Šauksmas tyruose

Prieš keletą metų Chicagoje surengtame „Lietuvos operos atsiminimų“ vakare buvo dainuojamos Verdi, Gounod, Wagnerio ir Čaikovskio operų arijos.

Publikai teko prisiminti tuos laikus, kai Kauno teatre tos operos buvo statomos.

Bet vienas angliškas Chicagos dienraštis tada ėmė ir parašė, kad tų kompozitorių kūrinuose nėra nieko lietuviško...

Atseit, kitatautis pasigedo lietuviškos muzikos.

Dabar štai Vladas Butėnas rašo, kad „vyrų, kurie tūkstančių nesibaido“, rengiasi statyti Verdi „Rigoletto“ operą lietuvių kalba...

Turėdami tiek entuziazmo, Chicagos vyrai, rodos, galėtų pastatyti vieną tų operų, kurias yra parašę mūsų pačių kompozitoriai – Karnavičius, Banaitis, Račiūnas ar Klovas.

Kodėl lietuviškas pavasaris turi vaikščioti svetimais kalnais?

Šiame Vienybės numeryje dedama Lietuvos okupantams tarnaujančio rašytojo Juozo Čyžiaus apysakos ištrauka, kurioje mėginama vaizduoti komunistų vaidmuo vadinamajame Suvalkių ūkininkų sukilime.

Savo laiku – 1937 metais – Vienybė paskelbė dokumentus, įrodydama, kad prie to sukilimo savo nagus buvo prikišę ir Volkietijos naciai.

Mūsų bendradarbė Elena Dubysa, kurios straipsnį paskelbsime kitame Vienybės numeryje, dabar tai patvirtina. Be to, ji rašo, kad sukilėliai padeginėjo namus tų ūkininkų, kurie sukilimui nepritarė. Girdi,

„Žiauriausios streikininkų rankos buvo paliestas ir mano brolio gražus ūkis. Nežiūrint, kad jis buvo sayanoris, kovėsis 1918 m. už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, paslaptingi streikininkai nakties metu žibalu apipylė padegė tvartą ir daržinę...“

Dabar, anot Dubysos, kai kurioje lietuviškoje spaudoje tie „sodybų padegėjai vaizduojami didvyriais“.

Mažai kam yra žinoma, kad į Saudi Arabiją, kur Jungtinės Valstybės turi aliejaus koncesijas, žydų kilmės amerikietis neturi teisės įkelti koją.

Tokia yra sutartis tarp Saudi Arabijos ir Jungtinių Valstybių ir Valstybės Departamentas tam nesipriešina.

Ne tik nesipriešinama, bet Saudi Arabijos ambasada Washingtone leidžiama sijoti tuos pareigūnus, kuriuos vyriausybė siunčia į tą aliejaus versmėmis turtingą arabų pussiasalį.

Nenuostabu, kad 24 senatoriai, priešakyje su Lehmanu, dėl to dabar triukšmauja.

Bet tai, greičiau, šauksmas tyruose. Amerikai taip reikalingas aliejus, kad ji šiuo atveju priversta išsižadėti rasinės lygybės tolerancijos principo.

Na, o arabai, kurie patys yra semitai, neketina pradėti mylėti žydų.

Juozas Tylicius

LAIŠKAI

BETŪPČIOJANT

Vienybėje (VIII.10) p. Vyt. Meškauskas užsipuola didelę mūsų visuomeninio ir kultūrinio veikimo ydą – tūpčiojimą vietoje (kitai, – kalbas ir planus, kuriuos neseka darbai). Emigracinėse sąlygose nuo kasdieninio fizinio darbo atlikusiu laikų ir jėgų likučiais, į kraštutinį individualizmą linkusioje visuomenėje sunkiai verčiasi ir spauda ir organizacijos, o didesni darbai neišvengiamai turi stambių trūkumų. Tad neuostabu, kad daug geros valios tautiečių tariasi veikią, nors iš tiesų tūpčioja vietoje. Ima pagunda ir patį p. Meškauską priskirti prie tūpčiojusių: jis reiškia nuomones ir, gaila, nieko daugiau.

Vienybėje stipriai neigiamai pasisakyta apie Kultūros Fondą. Sakoma, KF kaltas už tai, kad 7-8 metus pavėlavo gimti. Gal gi teisingiau būtų, jei p. Meškauskas bylinėtųsi su gimdytojais, o ne su naujagimiu. „Katalikų“ pastangas kuriant savas kultūrinės tvirtoves jis laiko K. Fondo gimtąja nuodėme, bet to neįrodo.

Apie part-time vargoninkavimą p. Meškauskas iš viso kalba ne vietoje, nes iš to vieno fakto nieko patikimesnio nesužinome nei apie žmogaus kvalifikaciją nei partinę priklausomybę. Kultūros Fondas nėra sudarytas partiniais pagrindais ir neturi tendencijų vienai kuriai partijai užsiangazuoti. Kur tik kreipėmės, visa lietuvių spauda ir visuomeniniai junginiai Kultūros Fondą traktavo nepartiškai, ir tokį laikymąsi KF ypatingai vertina. P. Meškauskas pastangas dirbtinu būdu KF sulieti su viena partija reikia lyginti prie noro suniekinti objektyvias pastangas.

Ligi šiol p. V. Meškauskas neigė, kritikavo, net ir neteisėbės parašė. Ir kaip jo energija galėtų būti nukreipta į pozityvių lietuvišką darbą? Pradžiai, kad išsiaiškinus su kokių pažiūrų žmogumi turime reikalo, labai lauktinga bent tokių p. Meškauskos pasisakymų:

1. Ar, jo manymu, iš viso lietuvių emigrantams dabar prasminga ką nors veikti savoje kultūrinėje dirvoje?

2. Kas ir kaip ir kokios kultūrinės veiklos turėtų imtis?

3. Ar, jo manymu, prasmingas tautinės sąmonės ugdymas bei

palaikymas mūsų visuomenėje priaugančioje kartoje?

4. Jei čia iškeltais klausimais p. Meškauskos atsakymai būtų pozityvūs, tai kokios būtų praktiškos galimybės ir keliai jo nusistatymams įgyvendinti?

Labai prašau nesipiktinti šių klausimų pateikimu. Esu įsitikinęs, kad šiuo keliu einant daugeliui tūpčiojusių pa- vyks nusikapstyti nuo mirtinai pavojingos tūpčiojimo seklumos.

Juozas Kreivėnas

KF Valdybos Pirmininkas
Chicago, Ill.

ATSAKYMAS J. KREIVĖNUI

Per paskutinį dešimtmetį esu parašęs daugiau eilučių negu kuris nors kitas, tiesiogiai iš spaudos negyvenąs, lietuvis. Tomis eilutėmis esu daugiau asmenų išgyręs negu peikęs. Tais atsitikimais kada girdavau, buvau laikomas padoriu vyrų, tačiau jei ko nors nepaglostydavau neplaukiui, kildavo audra. Taip ir šį sykį. Kai rašiau, kad J. Kreivėnas yra svarbiausias dainų šventės ruošėjas, be kurio energijos nebūtumėm susilaukę tos šventės – viskas buvo tvarkoje. Kai tačiau paliečiau kai kurias Kultūros Fondo gimimo misterijas, p. Kreivėnas, su kuriuo esu pažįstamas apie dešimt metų, užsigeidė man suruošti viešą „skryningą“. Jo man patiekti klausimai kvepia pigia demagogija ir jei jis būtų sekęs Vienybę, būtų žinojęs jį juos ir atsakymus.

Taupydamas vietą ir rezervuodamas sau teisę dar kartą grįžti prie kultūrinių reikalų tvarkymo nesėkmės, sutrauktai galiu pakartoti:

Kultūrine veikla gali verstis kiekvienas kas tik nori. Jei yra noras, yra ir prasmė. Svarbiausias mūsų, emigrantų, kultūrinis uždavinys, mano galva, yra išspausinti iš dar pajėgių mūsų kultūros kūrėjų viską, ką jie dar gali duoti savo tautai. Savaimė aišku, kad būtų gera, jei jų kūrybai paskatinti turėtumėm vieną bendrinę organizaciją, bet tai, deja, vargiai įmanoma, nes mūsų pažiūros yra skirtingos. Vieni mūsų į kultūrą ir jos išraišką žiūri kaip į tikslą, kiti, pvz., dvasininkai, kurie užsimojo tvarkyti kultūrinę reikalus, kultūrą laiko ne tikslu, bet tik priemone savo tiesai skelbti. (Atsiminkime, kad tiek Lietuvoje, tiek Amerikoje dvasininkai prie tautinio atgimimo sąjudžio prisidėjo tik tada, kai įžiūrėjo, jog kartu su tautiniu atgimimu plinta liberalinės, socialistinės ir ateistinės idėjos. Kovai su tom idėjom dvasiškią griebėsi lietuvių kalbos) Tai, žinoma, ilga tema, jos keliais žodžiais neišsėmsi.

Kas gi liečia jaunimą, j p. Kreivėno klausimą galiu atsakyti kitu klausimu. Jei mes patys Lietuvoje subrendę vadina mi inteligentai, nesugebame sukurti tam tikro kiek gyvesnio kultūrinio gyvenimo, kaip mes galime tikėtis sudominti lietuviškom problemom savo jaunimą?

Beje, p. Kreivėnas rašo kad iš jo part-time vargoninkavimo negalime spręsti apie jo pažiūras. Tiesa, bet ar normaliai klebonai toleruoja kiek laivesnių pažiūrų vargonininkus?

V. Meškauskas

Chicago, Ill.

VIENYBĖ VĖL YRA VIENYBĖ

Gerai, kad priminėte prenumeratoro reikalą. Buvau, mat, susilaukęs, kol kas nuo naujos Vienybės prenumeratoro, nes laukiau – ar Vienybė vėl nepasidarys Rezistencinės Santarvės organu. Tokiu atveju neketinau Vienybės toliau prenumeruoti.

Nieko neturiu prieš Rezistencinę Santarvę, bet manau, kad tos organizacijos reikalams pilnai pakanka žurnalo Santarvė puslapių. Kadangi į santarvės laikas Vienybė vėl pasidarė Vienybė – siunčiu penkinę ir prašau Vienybę siuntinėti dar vienus metus.

Vl. Bakūnas

Los Angeles, Calif.

Lietuviška Radijo Programa
AMSTERDAM, NEW YORK
WCSS 1490 klc.
Sekmadieniais 7 - 8 v. v.
J. OLŠAUSKAS
Programos Vedėjas
L. HARTVIGAS
Reikalų Ved. ir Pranešėjas

RAMUNĖS

Ramunėlių arbata visada yra gera gerti. Ramunėlių šviežių žiedų puse svaro kainuoja \$1.25.

Liepos žiedų arbata geriausia prakaitavimui sukelti, pusles, inkstų ir persišaldymo ligoms gydyti. Liepos žiedų puse svaro - \$1.25.

Pupalaiskis (kartusis) vartojamas gydyti kepenims, škorbutui, geltligei, reumatizmui ir kirminams išvartinti. Pupalaiskių lapų puse svaro - \$1.25.

Trejkanka tinka pašalinti įvairiom vidurių piktybėm! Visą kartu gali gauti už prisijus \$4.00.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

Stiklinis baras. Viena gražiausių užėigų Brooklyne.

273 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 4-9533

MŪSŲ MICHIGAN FARM SŪRIS YRA PATS GERIAUSIAS JŪSŲ MALONUMUI IR SVEIKATAI

Jį galite pirkti ir valgyti su pilnu pasitikėjimu

Visos geresnės maisto krutuovės su pasididžiavimu aprūpina jus su šiuo tikru lietuvišku sūriu.

Apsaugokite save ir savo artimuosius... Neleiskite save perkaltėti, kad pirktumėt pakaitalą. Reikalaukite tik

MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame nuoširdžiai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnės maisto krutuovėms, kad jūs tiek išpopuliarinot Michigan Farm sūrį, kuris paliko visų mėgiamausiu. Mes pasižadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Jonas ir Angelina Andruliai

Vienintėliai šio sūrio gamintojai, Fountain, Mich.

Apštamavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis:

PETER LISIAUSKAS - 69-15 53rd Ave., Maspeth, N. Y. TW 4-8087
VICTOR ABECUNAS - 351 Park St., New Britain, Conn. BA 3-1342
Mes pristatome sūrių įvairiems pobūviams

LIETUVIS PERKA TIK PAS LIETUVI!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARLJONA IR JURGES JOKUBAČIAI

322 UNION AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte -- koncertą, vestuves, šokius ar prakalbas -- Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

J. Weinstein

Reikalų Vedėjas

320 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

EVergreen 7-1123

UNIVERSAL PACKAGES, Inc.

189 SECOND AVENUE (netoli 12 St.) NEW YORK CITY

Telefonas: AL 4-1193

Firma, kuri nenori praturtėti iš neturtingų žmonių

Siunčiame siuntinius į Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą. Garantuojame maisto produktų, vaistų ir kitų daiktų skubų ir korektingą persiuntimą.

Žemomis kainomis. Mūsų apmokant čia.

Gavę pakvitavimą jums persiunčiame. Siuntiniai oro paštu pristatomi laike 10 dienų.

Jei jūs gyvenate toli, jūs galite siuntinius adresuoti mums su reklamomis informacijomis. Mes sutauypsime jūsų laiką ir lėšas. Savo siuntiniam jūs galite pirkti mūsų krutuovėje drabužius, avalynę, vaistus ir kitas prekes.

Be įprastos apdraudos, jūsų siuntiniai bus apdrausti nuo vagystės ir gaisro.

Istaiga atidaryta nuo 8 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Sekmadieniais kas savaitę.

Siuntiniai neatidėliojant kas siunčiami su Parcela to Russia, Inc. leidimu.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY

Juozas Tysliava

Editor and Publisher

Vyt. Gedgaudas

Managing Editor

Editorial and Business Office
412 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EV 4-0862

Entered as Second Class Matter
Oct. 23, 1907 at the Post Office
of Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES

USA per year \$5.00
Other Countries \$6.00

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

**NEWARKE ATIDARYTAS OFISAS
SIUNTINIAMS GABENTI | SSSR**

I Ukrainą, Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus kraštus.
Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.
Siuntiniai išsiunčiami 48 valandų bėgyje.
Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 7 - 8 savaitių bėgyje.
Siuntiniai siunčiami oro paštu pristatomi 7 - 10 dienų bėgyje.
Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.
Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu miltu.
PRISTATYMAS GARANTUOTAS
Siykskite siuntinius giminėms.
Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. p. p.
Netoli Pensylvanijos stoties Newark.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET STREET, NEWARK, N. J. MITCHELL 2-2452
Siuntiniai siunčiami Parcells to Russia, Inc. leidimu

M. and Z. Collision Works

JULIUS MĀLDUTIS

Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas.

937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Telefonas: EVergreen 8-9794

**SIUNTINIAI | LIETUVĄ
IR KITUS KRAŠTUS**

EKSPRESU --- SIUNTINIAI APDRAUSTI

Maisto produktai. Nauji ir vartoti daiktai.
Medžiagos - audekai, avalynė ir vaistai. Pigios kainos.
Muitai apmokami čia. Veikia jau 10 metų.
We ship on the License of Globe Travel Service
SYLVAN TRADING CO.
200 Second Avenue, New York 3, N. Y.
(Tarp 12 ir 13 Sts.) Telefonas: GRamercy 7-5681
Atidaryta kasdien nuo 9 v. ryto iki 6 v. v. Šešt. nuo 9 iki 4:

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR

Kazys ir Aivina Bulvidai

Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gerimai. Vakaraus muzika prie baro.

DU ORKESTRAI, FLOOR SHOW IR SOKIAI
80 St. Marks Place (8th St. ir 1st Ave.) New York, N. Y.
Telefonas GRamercy 7-9765

HELEN POVILANSKIENE

BARAS ** RESTORANAS
SALE ŠEIMYNIŲ PRAMOGOMS

158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9737

TRAUN'S BAR

RESTORANAS IR BARAS
AUGUST TRAUN, savininkas

N. E. cor. 7th ir Dauphin Street Philadelphia, Pa.
Telefonas PO 5-9785

ADAM'S CAFE

RESTORANAS IR BARAS
941 Spring Garden, Philadelphia, Pa.

Telefonas: PO 5-9566

**JUPITERI, PYKSTI -
TU ESI NETEISUS**

Už savo nuomonės pareiškimą susilaukiama asmeninių priekaištų.- Kardinolas Vliko - diplomatų konflikto ramintojas.

Už Vienybėje paskelbtus samprotavimus dainų šventės ir jos paunksmėje įvykusio „kultūros“ kongreso proga susilaukiau porą kibirėlių paplovų iš vienuolynų dvasinių virtuvių. Girdi, mano „kratinys vertas... jaunų psichologijos daktarų dėmesio“ - aiškino pranciškonų Darbininkas, o marijonų Draugui aš suniekinęs „visas lietuvių pastangas“, dirbęs „dženitoriaus darbą“, mano tikslas esąs visą veiklą apversti „augštin kojom“, o aš pats jau dabar stovįs „ant galvos“.

Visi šitie epitetai mano adresu, lygiai kaip ir mano asmeninė praeitis, dabartis ir ateitis, deja, negali pakeisti fakto, kad vadinamas kultūros kongresas buvo suauktas paskubomis, be tinkamo pasiruošimo ir plano, o jo rezultatai buvo labai menki. Atrodo, kad šio kongreso vertė yra tokia pat, kokia būtų, pavyzdžiui, jei kas Nepriklausomoje Lietuvoje būtų suaukęs kongresą Lietuvai apibūdinti, o to kongreso rezoliucijų komisija, panašiai, kaip čikaigiško kongreso rezoliucijų komisija, po šešių savaitių paskelbtų giliai apgalvotą mintį: „Lietuva yra žemės ūkio šalis!“ Panašiai šiame kongrese paskubomis suaukti kalbėtojai galėjo pasakyti tik visiems žinomas tiesas, o klausytojai prisiminę Bendruomenės ir Kultūros Fondo skelbtą knygų vajú nupirko knygų už viso labo... keturiolika dolerių!

Pranešimai neverti knygos

Kad nieko kito ir nebuvo laukiama, rodo toks faktas. Kongreso rengėjai prašė Kultūros Fondo kongrese padarytus pranešimus išleisti atskira knyga. Fondo pirmininkas pareiškė nuomonę, kad tai galima būtų padaryti tik tuo atveju, jei tie pranešimai būtų kiek vertingesni už ta pačia tema laikraščiuose pasirodančius straipsnius.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Dalis tų pranešimų jau pasirodė periodinėje spaudoje ir jų skaitytojai, kaip ir kongreso dalyviai, galėjo įsitikinti jų verte - jie niekuo nepranešė eilinių straipsnių. Jiems paskelbti nebuvo reikalo šaukti kongreso.

Saliamoniškas sprendimas

Bet daugiausiai asmeninės neapykantos užsitraukiau svarsnydamas galimus kardinolo Stritcho pakvietimo į banketą motyvus ir ta proga prisiminęs kunigų vaidmenį lietuvių kultūroje bei jų kova su Vatikanu. Nei Draugas nei Darbininkas naujos šviesos į šį reikalą neįnešė, tačiau gerai informuoti sluogsniai aiškina, kad tai būvę padaryta mūsų vidaus politikos sumetimais. Girdi, būvę neaišku ką pirma pagerbti: VLIKą ar Lozoraitį. Ponia D, kuriai teko banketą atidaryti, rado saliamonišką sprendimą. Pasveikinusi, kaip ir pridera, kardinolą, ji kartu su juo paminėjo ir visus kunigus, ne tik stambuosius pareigūnus, bet ir gana smulkius. Taip įsiteikusi „katalikų sparnui“, ji pamirėjo Lozoraitį, o po jo VLIKO pirmininką Matulionį! Ta pačia proga reikia dar pridurti, kad prieš banketą tūlas verslininkas pradėjo aiškinti, kad moteris negali kalbėti bankete, jei jame dalyvauja kardinolas! Tuo atveju jis pats atidarytų banketą ir... Lozoraitis su Matulioniu turėtų pasikeisti eile! Ponia D. šalininkai kreipėsi į kurią, kur nebuvo rasta jokių kanonų nuostatų šiuo reikalu.

Kodėl apie tai kalbama?

Tai, žinoma, smulkmenos, bet jos būdingos. Jos byloja kokios „problemos“, rūpėjo kongreso rengėjams. Apie jas nebūtų reikalo kalbėti, jei kongreso rengėjai nesistengtų sudaryti įspūdžio, kad kongresas

būvęs didelės reikšmės įvykis, kad jis padėjęs pagrindus lietuvių išlaikymui Amerikoje. Toks įspūdis būtų didžiai žalingas, nes užmuštų privačią iniciatyvą lietuvių išlaikyti ir remti jos kultūrinę apraišką. Jei tais reikalais rūpinasi tokie išminčiai - pasakys eilinis lietuvis - aš jais galiu nesirūpinti. Rezultatas būtų tikrai nuliutuvėjimo proceso pagreitinimas, nes kongreso rengėjai iki šiol įrodė tik vieną savo sugebėjimą - didelį greitį savo garbės troškimą.

**APIE BENDRYBES
SENOJOJE INDŲ
IR LIETUVIŲ KALBOSE**

Dar 18 amž. buvo pastebėta, kad senovės Indų literatūrinė kalba - sanskritas turi nemažą panašumą su daugeliu Europos kalbų, o ypač su klasikinėmis senovės graikų ir lotynų kalbomis. Tai ir davė pagrindą vėliau kilti vadinamajam lyginamajam kalbos mokslui, kuris nustatė, jog tuos panašumus turinčios kalbos yra giminingos - kitulosios iš vieno šaltinio.

Džavachariatas Neru savo knygoje „Indijos atradimas“ pažymi, kad iš visų šandieninių Europos kalbų sanskritui artimiausia yra lietuvių kalba. Sutikdami su šiuo teigimu, čia teikiama pavyzdžių, patvirtinančių, kad iš tikrųjų lietuvių kalba daugeliu atvejų yra išlaikiusi sanskritui artimesnes žodžių formas, o taip pat turi daugiau pačių žodinių bendrybių, negu kuri kita Europos kalbų - vokiečių, rusų, anglų, armėnų ir kt.

Ne atsitiktinumu, o reikškimu, rodanti lietuvių ir senovės Indų kalbų giminingumą, laikytini tokie abiem kalboms bendri žodžiai, kaip lietuvių kalbos sūnus ir sanskrito sūnās, vyras ir virah, dievas ir devah, duktė ir duhitar. Ypač daug yra bendrų žodžių, reikšiančių naminių gyvulių bei šalp įvairių gyvulių vardus: avis - avih, ašva (kumelė) - ašvach, šuo - cānah, ūdra - udrāh, vilkas - vrkah, kirmis - krmih. Abiem kalboms bendri yra įvairių aplinkos daiktų bei reikškimų - augalų, valgomų daiktų, namų apyvokos reikmenų - vardai: javas - yavah, medus - mādhu, durys - dārah, akmuo - āms, dūmas - dhūmah. Nekyla abejonės, kad bendri yra ir tokie žodžiai, kaip lietuvių kalbos ratas - sanskrito rathah (= vežimas), sapnas - svāpnah (= miegas), nors savo reikšme lietuvių ir senovės Indų kalboje jie kiek skiriasi.

Senovės Indų ir lietuvių kalbas daro artimas ne tik tie žodžiai, kurie reiškia konkrečius daiktus - daiktavardžiai, bet taip pat ir žodžiai, reiškią įvairias daiktų kokybes, veiksmus, o ypač žodžiai, reiškią skaičiaus sąvokas. Antai, lietuvių kalbos būdvardį sanskritė atitinka tokią pat reikšmę turįs būdvardis sanāh, kirana (= juoda) - krsnāh, gyva - jivāh, nauja - nūvyah; veiksmazodį budėti - budhyate (= jis yra pabudęs), vartyti - vartayati (jis vartė), pūti - pūti, siūtas - syūtah, vemti - vāmiti; skaltvardį antras - āntarah, šeštas - sashthah; įvardį pats - pātih (= šeimnininkas), katras - katarāh, kas - kah.

Daugiausia kalbinių bendrybių turime žodyno srityje, tačiau jų yra ir morfologijoje. Pavyzdžiui, lietuvių, ir senovės Indų kalba turi tą pačią daugiskaitos įnagininko galūnę - ais: lietuvių kalbos vilkais - sanskritė - vrkaih. Sutampa ir kitos morfologinės formos, sakysim, būtojo laiko nevelikiamosios rūšies dalyvio galūnė: lietuvių kalbos - tas, sanskr. tah (siūtas - syūtah). Šandieninės Indijos kalbos (jų yra penkiolika, iš kurių plačiausiai vartojama hindi kalba) yra išriedėjusios iš senovės Indų literatūrinės kalbos - sanskritė ir turi paėmusios slymą dalį jo žodyno.

DRABUŽIAI MŪSŲ SANDĖLY PARDUODAMI
TREČDALIU PIGIAU, NEGU KRAUTUVĖSE

GERIAUSIA MEDŽIAGA IR DARBAS

REGAL MANOR CLOTHES

53 West 23 Street New York 10, N. Y.
Oregon 5-5090-1-2-3

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

BARAS * RESTORANAS

SALE VESTUVĖMS, SUSIRINKIMAMS, PARENGIMAMS.

VYTAUTAS BELECKAS, savininkas

1883 MADISON STREET BROOKLYN 27, N. Y.

(Prie Forest Ave. stoties, Ridgewoode)

Tel. EV 2-9586

KO AMERIKA NORI IŠ ARABŲ

Amerikos valstybės sekretorius John Foster Dulles vadovauja visiems planams ir žygiams, kuriuos Anglija ir Prancūzija ruošia Egipto ir Artimųjų Rytų krizės sprendimui. Jeigu rinkimų metais Amerika nusprendė mesti savo politinį ir ekonominį svorį ant tos krizės svarstyklių, tai jau aišku, kad Amerikos reikalai ten aštriai yra paliečiami.

Suglaustai tariant, Amerika siekia ten dviejų pagrindinių tikslų. Vienas Amerikos tikslas yra apsaugoti savo svarbiausio sąjungininko – Anglijos pozicijas tose srityse. Antras, ir žinoma pats svarbiausias, tikslas yra užtikrinti pačios Amerikos ekonominių ir kariškų pozicijų pastovumą ir saugumą. Klausimas gan platus ir sudėtingas. Čia kalbėsiu tik apie ekonominius Amerikos reikalus Artimuose Rytuose ir Egipte.

Amerikos ūkio gyvenimui reikalinga nafta iš kurios gaminamos, įvairiai čia vadinamos, alyvos. Tos alyvos kasdien vartojamos auto susisiekimo reikalams. Jos vartojamos įvairiems motorams pramonės ir karo srityje. Alyva vartojama namų šildymui ir elektros gamybai, kuri reikalinga tiek pramonei tiek kiekvienam žmogui. Nesunku todėl įsivaizduoti, kas atsitiktų jei Amerika pristigtų naftos ar jei jos nebūtų pakankamai. Ne taip dar seniai, Amerika buvo labai stambus naftos eksportuotojas į kitus kraštus. Šiandien pasidarė visai kitaip. Šiandien Amerikos reikalams stinga kasdien 1,2 milijono statinių naftos. Įsidėmetina: tai tik per vieną dieną. Numatoma, kad 1965 metais jau stigs 3,2 milijono statinių per vieną dieną. Atseit, tiek naftos Amerika turi gauti kituose kraštuose. Tai problema apie kurią verta pagalvoti.

Kur gi yra didžiausios naftos atsargos visame žemės rutulyje? Pirmoje vietoje Artimieji Rytai: 66% visų pasaulyje jau surastų naftos atsargų. Antroje vietoje Amerikos Jungtinės Valstybės – 17%. Be to, Pietų Amerikoje, Kanadoje, Meksikoje ir Trinidade dar 9%. Čia, žinoma, kalbama apie tuos naftos rezervus, kurie jau yra surasti. Galimas dalykas, kad Amerikoje yra daug daugiau naftos atsargų. Bet reikia įieškoti, reikia gręžti šulinius. Tai daug kainuoja. Svarbiausia, kad ne visi gręžimai sėkmingi. Išgręžia šulinį, o jis pasirodo tuščias. Nurodoma, kad apie 40% visų pastaraisiais laikais JAV išgręžtų šulinų pasirodo sausi. Todėl Amerikos naftos pramonė eina ten, kur dalykas tikresnis ir pigesnis. Svarbiausia į Artimuosius Rytus. Daugiau negu pusė Artimųjų Rytų naftos rezervų, šiuo laiku, yra Amerikos bendrovių nuosavybė. Amerikos bendrovių nuosavybė, kuri įkainuojama 275 milijonus dolerių. Amerika jau yra davusi Artimiesiems Rytams per 2 milijonus dolerių. Privačios Amerikos bendrovės apie vieną bi-

DR. KAZYS SRUOGA
Cicero, Illinois

lijoną, ir valdžia taip pat apie vieną bilijoną.

Šitie skaičiai rodo, kad Amerikos susirūpinimas Artimaisiais Rytai yra visiškai pagrįstas. Koks pavojus gali gresiti Amerikos reikalams tenai? Pirmas pavojus tai „nacionalizacija“ – nusavinimas. O per tą nusavinimą tikraisiais šeimininkais gali pasidaryti Sovietai. Tai realus pavojus. Atsiminkime, kad Sovietų Rusija drauge su savo satelitais turi tik apie 6% viso pasaulio naftos rezervų.

Antras pavojus tai tos naftos gabenimas. Per Suezą kanalą kasdien praplaukia vidutiniškai 1,350,000 statinių naftos. Per naftos vamzdžius pra-

teka kasdien apie 860,000 statinių naftos. O kaip tik visi svarbiausieji vamzdžiai eina per Siriją į Viduržemio uostus. Gi Sirija, eina išvien su Egiptu. Tai gi per vamzdžius ir per kanalą kasdien praplaukia apie 2 milijonus statinių naftos, kurią, daugumoje, gauna Europos valstybės. Gi pati Vakarų Europa teturi vos apie 1/4% viso pasaulio naftos rezervų. Tuo būdu Suezą kanalo ir naftos vamzdžių uždarymas stumtų Europą į kritišką padėtį. Tada Amerika turėtų vėl gelbėti savo sąjungininkus. Tai vėl ap sunkintų Ameriką. Be to, ir patys sąjungininkai neturėtų dolerių kuo užmokėti už tą naftą. Didelių naftos transporto laivų taip pat neužtenka, bent tuo tarpu.

(Nukelta į 8 psl.)

PASAULYJE

● Burmos opozicijos vadas Ba Sein sako, kad Burma turėtų paskelbti karą komunistinei Kinijai, jei ši atsisakytų atšaukti savo kariuomenę Burmos teritorijos.

● Egipto policija suėmė du britus, kaltinamus šnipinėjimu Suezą kanalo zonoje.

● Buvęs Prancūzijos premjeras Edgar Faure atvyko į Maskvą, atstovaudamas savo šalies parlamentą.

● Sovietai atšaukė iš Rytų Vokietijos dar vieną savo kariuomenės diviziją.

● Prancūzijos maršalas Alphonse Juin pasisakė už plačią autonomiją Alžyriui. Maršalas

iki šiol buvo žinomas kaip konservatyvus asmuo Prancūzijos kolonijų atveju ir priešingas bet kokiems pakeitimams.

● Chamula giminės indėnai nužudė vokiečių antropologą Arthur Siltz, nuvykusį Guatemalos pasienį moksliniams tyrinėjimams.

● Laos (Indokinijoje) princas Souvanna Phouma, po 7 dienų vizito komunistinėje Kinijoje, grįždamas namo, aplankė komunistinį Vietnamą, siekdamas taikos su buvusiais priešais.

● Jordano kariuomenės vyriausio štabo viršininkas gen. Ali Nabu Nuwar pareiškė, jeigu britai užpultų Egiptą, visos arabų valstybės automatiškai tapytų Sovietų Rusijos sąjungininkės.

● FBI agentai suėmė John Dioguardi ir kitus keturis darbo unijų raketierius, organizavusius užpuolimą ant Victor Riessel ir atsakomings už jo akių išplikinimą.

● Komunistinė Kinija oficialiai pripažino, kad jos lakūnai nušovė amerikiečių lėktuvą, su kuriuo žuvo 16 žmonių įgula.

● Demokratų kandidatas Adlai Stevenson prezidentą Eisenhowerį vadina „part-time President“. Esą, prezidentas per mažai dirba ir per daug golfauja...

● Egipto prezidentas Nasser sutiko tartis Suezą kanalo reikalais. Įtampa iš dalies sumažėjo, nes britai ragina savo ir prancūzų tarnautojus Suezą kanalo zonoje tuo tarpu neapleisti pareigų.

● Amerikos armijos vadovybė praneša, kad jos specialistų priežiūroje pradėta gaminti šešių tūčių kulkosvaidžiai, galį paleisti toną švino į minutę.

● Indonezijos prezidentas Sukarno atvyko oficialiam vizitui į Maskvą, kur jis tuojau pasiskundė, kad „mūsų šalies dalis tebėra svetimųjų valdoma“, žinoma turėdamas mintyje olandų koloniją Naujoje Guinejoje.

● Britanijos bravorų sąjunga praneša, kad britai praėjusiais metais išgėrę 902 milijonus galionų alaus. Tai esą užtekty 89 karo laivams plaukti...

● Kalifornijoje pagaminti specialūs teleskopai, kuriais bus stebimi satelitai, arba žmogaus rankų darbo mėnuliai, kai jie skris aplink žemės kamuolį 18,000 mylių į valandą greičiu.

● Egipto kariuomenės vadovybė skelbia, kad 43 amerikiečiai, įskaitant vieną sprausminio lėktuvo pilotą, pasisūlę tarnauti prie Suezą kanalo darbų.

● Vokietis pramoninkas Krupp Indijoje prie Kalkutos stato plieno liejyklą, kuri per metus duos milijoną tonų plieno.

● Amerikiečių gen. Watlington, pasvėręs savo diviziją, rado, kad ji „per sunki“. 1,200 kareivių iš 25,000 esą per riebius, įsakta suliešti. 19 kareivių, atsisakusių vykdyti įsakymą patraukti teisman.

PRANEŠIMAS ALT NARIAMS

ALT Vykdomasis Komitetas darė žygių abiejose didžioiose politinėse partijose, kad savo rinkiminėse platformose jos pasisakytų Lietuvos išlaisvinimo klausimu. Taip demokratams, taip republikonams buvo pasiūlyti mūsų pasiūlymai ir buvo stengiamasi gauti progą paaiškinti tuos pasiūlymus žodžiu.

Demokratų partijos konvencijos priimtoje platformoje įdėta:

“Freedom for Captive Nations. We condemn the Republican Administration for its heartless record of broken promises to the unfortunate victims of Communism. Candidate Eisenhower's 1952 pledges to “liberate” the captive peoples have been disavowed and dishonored.

We declare our deepest concern for the plight of the freedom-loving peoples of Central and Eastern Europe and of Asia, now under the yoke of Soviet dictatorship. The United States, under Democratic leaders, has never recognized the forcible annexation of Lithuania, Latvia, and Estonia, or condoned the extension of the Kremlin's tyranny over Poland, Bulgaria, Rumania, Czechoslovakia, Hungary, Albania and other countries.

We look forward to the day when the liberties of all captive nations will be restored to them and they can again take their rightful place in the community of free nations.

We shall press before the United Nations the principle that Soviet Russia withdraw its troops from the captive countries, so as to permit free, fair and unfettered elections in the subjugated areas, in compliance with the Atlantic Charter and other binding commitments.

Upholding the Principle of Self-Determination. We rededicate ourselves to the high principle of national self-determination, as enunciated by Woodrow Wilson, whose leadership brought freedom and independence to uncounted millions.

It is the policy of the Democratic Party, therefore, to encourage and assist small nations and all peoples behind the Iron Curtain and outside, in the peaceful and orderly achievement of their legitimate aspirations toward political, geographical, and ethnic integrity, so that they may dwell in the family of sovereign nations with freedom and dignity. We are opposed to colonialism and Communist imperialism.

We apply this principle to the desires of all peoples for self-determination”.

Republikonų platformoje pasakyta taip:

“We shall continue to seek the reunification of Germany in freedom, and the liberation of the satellite states — Poland, Czechoslovakia, Hungary, Rumania, Bulgaria, Latvia, Lithuania, Estonia and other once-free countries now behind the Iron Curtain. The Republican party stands firmly with the peoples of these countries in their just quest for freedom. We are confident that our peaceful policies, resolutely pursued, will finally restore freedom and national independence to oppressed peoples and nations”.

ALT nariai yra kviečiami tuos abiejų partijų pasisakymus palyginti ir išstudijuoti, kad rinkimų kampanijos metu būtų galima pareikšti savo nuomonę partijų kandidatams bei komitetams, kurie nori gauti lietuvių balsus.

Juo aktingiau mes pasireikšime Amerikos politikoje, tuo daugiau dėmesio šios šalies politikos vadai kreips į Lietuvos klausimą ir mūsų reikalavimus.

Dr. P. Grigaitis,
ALT Sekretorius

Visos smulkmenos apie

STALINO MIRTI

Dabar nebėra jokių abejonės, kad jis buvo nužudytas.

Stalinas su savo dukterimi Svetlana 1935 m., kai jo meilė jaunuoms mergaitėms dar buvo tėviška...

Apie Stalino mirtį buvo daug rašyta, tačiau dabar, jugoslavų komunistų laikraščiu Borba paskelbus naują versiją, nebėra jokių abejonės, jog 1953 m. kovo 1 d. jis buvo nužudytas.

Kad būtų aiškiau, peržvelkime tą teroro atmosferą, kuri buvo užgulusi Kremlį nuo 1952 metų, kai Stalinas po 13 metų pertraukos sušaukė 19-tąjį komunistų partijos kongresą. Stalinui tada buvo 72 metai ir visi tikėjosi, kad jis pasitrauks, išrinkdamas savo įpėdinį. Bet jų viltys nepasitvirtino. Stalinas ir toliau veikė diktatoriškai su niekuo nepasitardamas.

Aštuonioms dienoms praslinkus po kongreso, Kijevo dienrašty pasirodė žinutė, kad kariuomenės teismas pasmerkė sušaudyti tris ukrainiečius ir kitus du nuteisė kalėti iki gyvos galvos neva tai už prekybines suktybes.

Su šituo sprendimu netiesioginiai buvo taikoma į Chruščevą, atsakomą už Ukrainą ir Mikojaną, Sovietų Sąjungos prekybos ministerį.

Kai kitą dieną spalio 18 d. Stalinas sušaukė prezidiumo posėdį, jis nė žodžiu neprisitarė apie Kijevo sprendimą. Aplink jį visi sėdėjo išblyškusiis iš baimės veidais. Stalinas gi buvo gerame ūpe.

— Ko jūsų visų akys tokios neramios? — paklausė jis prezidiumo narių. — Ko jūs neramiai sėdite ant kėdžių ir nežiūrite man tiesiai į akis? Kodėl jūs taip toli nuo manęs susėdote? Jūs bijote manęs? Jūs manote, kad aš jus nužudysiu? Nesikamuokite, šiandien aš nieko neketinu žudyti.

Keletą savaitių buvo ramu. Bet prieš Kalėdas Pravdoj pasirodė straipsnis, primėnas prezidiumo nariams, kad jų gyvenimas galys būti trumpas. Beveik visi jie buvo kaltinami „minkštumu“ prieš Voznesenski, buvusį Politbiuro narį.

Tai buvo nemalonus kiekvienam prisiminimas.

1948 m. vasario mėnesį laike Politbiuro posėdžio Kremliuje, Nikolai Voznesenski, tarybos vicepirmininkas ir penkmečio plano komisijos pirmininkas,

iki tam laikui buvęs Stalino mylimiausias ir kai kurių laikomas diktatoriaus įpėdiniu, staiga buvo Stalino užpultas.

— Nikolai, aš tave kaltinu sovietų ekonomiką stumiant į bankrutą...

Visiems tylint, Stalinas pridėjo:

— Aš tave taip pat kaltinu vedant nemoraliai privatų gyvenimą, kas nesiderina su tavo užimama vieta.

Visų žvilgsniai nukrypo į Voznesenski.

— Aš tau draudžiu kritikuoti mano privatų gyvenimą, nes tavasis taip pat yra nemoralus, — atkirto jis Stalinui.

Šis pažiūrėjo iššaukiančiai, liepdamas paaiškinti.

— Jei nori, aš paaiškinsiu. Draugai, aš kaltinu Staliną suorganizavus prie politinės policijos „specialią sekciją“ po gen. Smerkin vadovybe, kuriai pavesta rinkti Stalino paleistuvimui jaunas merginas nuo 15 16 metų amžiaus.

Ir Voznesenski smulkiai išdėstė, kaip gen. Smerkino agentai prie mokyklų laukdavo merginas. Parinkę gražiausias, nugabendavo pas gen. Smerkin, kuris atrinkęs iš būrio gražiausias ir jauniausias, nuvedavo į Stalino apartamentus ir apie jas daugiau niekas nebegirdėdavo.

Po šitokio apkaltinimo Stalinas liepė politbiuro nariams išeiti, prie savęs pasilaikęs tik Beria.

— Tur būt Kuznecovas išsiplėpėjo, — pasakė Beria.

Kuznecovas buvo partijos Centro Komiteto sekretorius ir jis tik vienas žinojo apie „specialią sekciją“.

— Aš sutvarkysiu, — pasakė Stalinas.

Rezultatų nereikėjo ilgai laukti. Po kelių dienų, kai Centro Komitetas susirinko posėdžiui, Beria pranešė:

— Draugai, Voznesenski, Kuznecov ir jų sąmokslininkai vakar prisipažino organizavę sąmokslą nuversti sovietinį režimą. Jie skleidė šmeižtus apie privatų mūsų mylimo vado gyvenimą, norėdami palaužti partijos moralę. Visi jie sušaudyti.

Staliną tais laikais buvo apėmusi aukščiausio laipsnio persekiojimo manija. Jis vaizdavosi apsuptas tik priešais. Kad savo liguistumą nuraminti, jam buvo reikalinga karts nuo karto rodyti savo galybę.

1948 metais jis pasmerkė Tito, kai šis išdrįso jam prieštarauti, duodamas įsakymą nūdėti. Bet Tito nebuvo iš tų, kurie lengvai nudedami. Šis nepasisekimas dar labiau sukėlė Stalino liguistumą. Jis pavedė Beriai praveisti liaudies demokratijoje kruviniškiausius persekiojimus.

1950 metais Stalinas paruošė planą sunaikinti vakarų valstybes, bet Korėjos karas jam buvo naujas nepasisekimas.

Jugoslavijos ir Korėjos nepasisekimai tik padidino terorą. Jis visur ieškojo kaltininkų. Stalinas apkaltino net seną savo jaunystės draugą maršalą Vorosilovą, kad jis esąs amerikiečių agentas, pasitenkindamas pasodinti tik po policijos priežiūra. Jis puolė Molotovą, kad šis sukiršinęs Tito. Ir Mo-

**Kaganovič, sudraskęs komunistų partijos bilietą, sviedė Stalinui į akis...
- Stalinas, netekęs žado, susmuko kėdėje.- Sąmokslininkai buvo pasiruošę.**

lotovas, norėdamas išsiteisinti, pasidarė didžiausiu Tito priešū. Prieš Mikojaną kaltinimai buvo fantastiškiausi.

— Anastazijau, tu nori pasidaryti Armenijos caru. Tam aš turiu įrodymų. Prisipažink!

Mikojanas bandė Stalino žodžius priimti už juoką. Bet Stalinas nejuokavo. Vorosilov, Molotov, Mikojan ir kiti laukė kada juos ištiks Voznesenskiio likimas.

Maršalas Bulganinas irgi jautė artėjančią audrą. Jau kurį laiką jis kankinosi pilvo skausmais ir kartą Stalinui pasakė norįs nuvykti į Sochi prie Juodosios jūros pasilsėti.

Stalinas pradėjo juoktis bepročio juoku!

— Tau ne Sochi reikia, bet gero chirurgo. Kreipkis į Sanoupr daktarus, jie tave kaip reikiant pagydys.

Kitą dieną Bulganinas pasiskubino pristatyti Sovietų Akademijos narių daktarų Jegorovo ir Vinogradovo pažymėjimą, kad jam nereikalinga jokia operacija. Vien tik Sanoupr priminimas jį pagydė.

Sanoupr buvo medicinos sekcija Kremliuje, vadovaujama dr. Kuperin ir asmeniškai kontroliuojama Kremliaus saugumo viršininko gen. Kosinkin. Kai Sanoupr imdavosi gydyti, tai tiems, kuriuos Stalinas pasmerkėdavo, nebuvo jokios vilties sveikiems išeiti.

Sanoupr žmogžudystės prasiždėjo 1925 metais. Stalinas priverdė tada raudonosios armijos vadą Frunze atsigulti Sanoupr kabinete ant operacijos stalo... „Operacija pilnai pasisekė, bet širdis neišlaikė“ buvo paskelbta komunikate. Nuo to laiko politinė policija dažnai naudojosi Sanoupr paslauga. Panašiu būdu buvo likviduoti Kuibičev, Kenžinski, Maxim Gorki ir, galimas dalykas, Zdanov ir Čerbatov.

Tad visai suprantama, kodėl Bulganinas neturėjo jokio noro duotis operuojamas Sanoupir daktarų.

1952 m. gruodžio 10 d. Pravdoj pasirodė žinutė, jog saugumo policija suėmė daktarus Jegorovą, Vinogradovą ir dar šešiolika kitų daktarų, tarp kurių buvo daug žydų, apkaltintų norėjusių likviduoti sovietų vadus.

Kaganovič, sudraskęs komunistų

partijos bilietą, sviedė Stalinui į akis...

- Stalinas, netekęs žado, susmuko kė-

dėje.- Sąmokslininkai buvo pasiruošę.

Gi 1953 m. sausio pradžioje Stalinas įsakė pasiruošti deportuoti iš Rusijos į Sibirą visus žydus ir ragino organizuoti pagromus.

Iki tam laikui Lazar Kaganovič, prezidiumo narys, besąlyginiai rėmęs Staliną visuose jo persekiojimuose, išdrįso pasipriešinti. Su niekuo nepasitardamas 1953 m. sausio 15 d. išsiuntinėjo prezidiumo nariams kvietimus, reikalavdamas skubiai susirinkti posėdžiui. Tai buvo pirmas atsitikimas, kad kas drįstų atvirai išstoti prieš Staliną.

Stalinas tuo metu buvęs prie Juodosios jūros, pasiskubino

grįžti į Maskvą. Šį kartą sąmokslas buvo realus, o ne jo liguistos fantazijos padarinys.

Tačiau Kaganovičiaus sušauktas posėdis tesusirinko tik kovo 1 d. „Sukilėliai“ turėjo laiko taktiškai ir politiškai pasiruošti.

Prezidiumas turėjo neva tai svarstyti bendrus klausimus, bet iš pirmo žodžio Kaganovič pradėjo puolimą.

— Aš siūlau įsteigti specialią komisiją, kuri ištirtų suimty be įrodymų daktarų klausimą. Aš siūlau, kad nutarimas, priimtas draugo Stalino, dėl žydų deportacijos į Sibirą, būtų atidėtas...

Visi prezidiumo nariai, išskyrus Beria, tam pritarė. Šį kartą Stalinas neišlaikė. Jis užvirė pykčiu. Iš jo burnos pasipylė gruziniški keiksmažodžiai draugų adresu.

Į pagalbą Kaganovičiui atėjo Mikojanas.

— Josefai Visionovičiaus, mes tau patariame nesiiimti skubaus ir neapgalvoto sprendimo. Žinok, kad mes pasiėmėme visų atsargumo priemonių. Nedaryk kvailysčių!

Ir, pažiūrėjęs į laikrodį, pridėjo:

— Dabar yra 11 valanda vakaro. Jei per 30 minučių mes iš čia neišeisime laisvi, Kremlius bus armijos užimtas.

Šiuo momentu įvyko nelauktas įvykis. Beria pasakė, kad jis nematys nieko blogo, jei tokia komisija bus sudaryta ištirti daktarų klausimui, kurie gal iš tikro esą nekalti.

Prieš tokią išdavystę ir pasijutęs vienas, Stalinas visai prarado nervus. Jį apėmė panika. Jo veidas pradėjo mėšlungiškai trauktis, iš burnos pasipylė keiksmai, jis šaukėsi dangaus prakeikimo.

Tada Kaganovič pasikėlė iš už stalo ir išsitraukęs komunistų partijos bilietą, iškėlęs jį suuko:

— Žiūrėk ką aš su juo darau... Sudraskęs į mažiausius gabalėlius, sviedė Stalinui į akis.

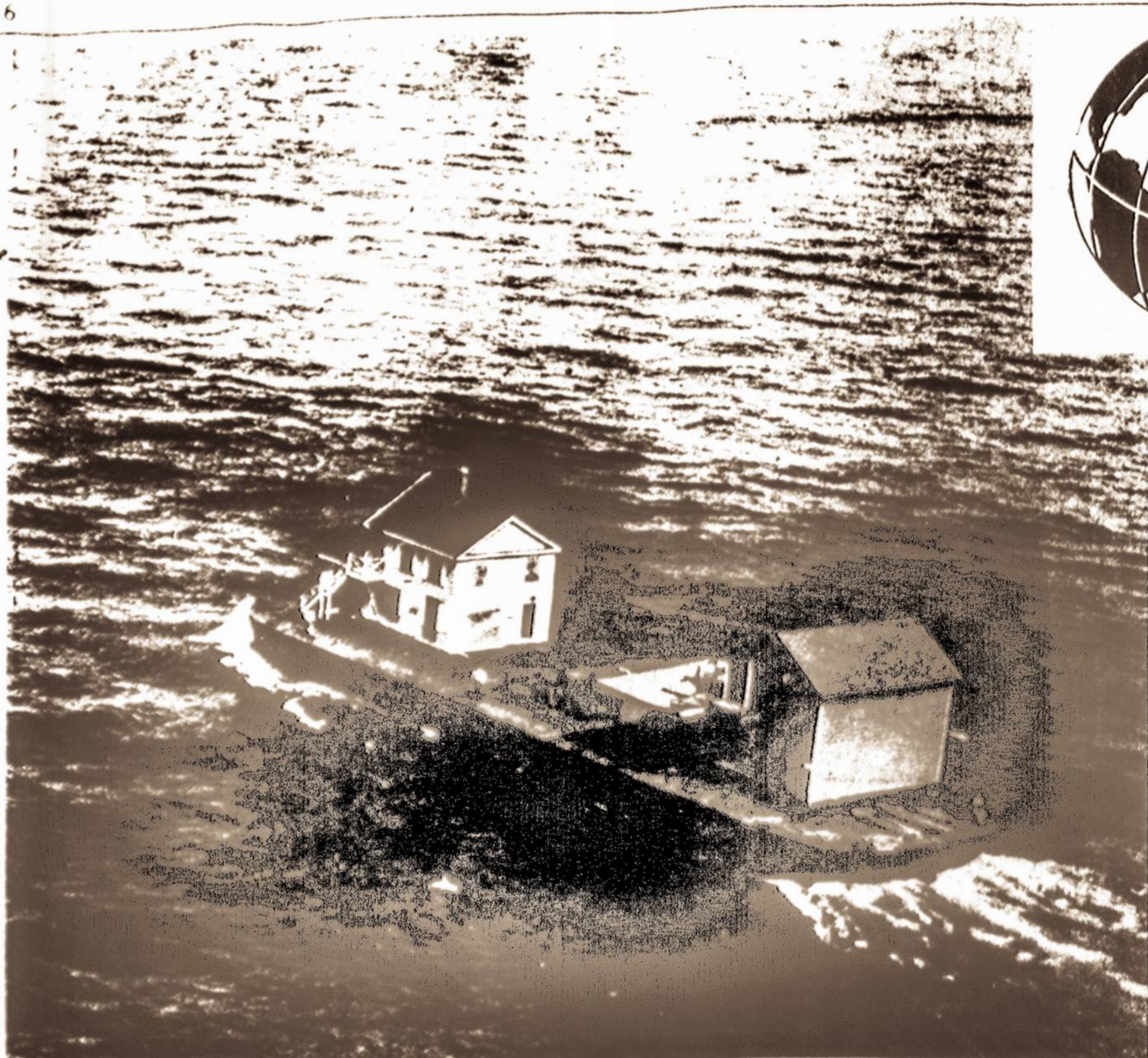
Diktatoriaus veidas pasidarė mėlynas. Netekęs žado jis ištiesė ranką prie aliarmo skambučio, kad pašaukti sargybą. Bet jo nepasiekęs susmuko kėdėje...

Jis mirė posėdžiaujančių akivaizdoje. Tik apie šestą valandą ryto buvo pašaukti daktarai, kurie nustatė kraujo išsiliejimą ant smegenų...

Gi žmonės apie Stalino mirtį sužinojo tik po penkių dienų, kovo 5 d.

Yra rimtų davinių, kad Stalinui netekus sąmonės, prezidiumo nariai davė įsakymą daktaram įsvirkšti Stalinui vaistų, kad pagreitinus mirtį.

(Nukelta į 9 psl.)

VIRŠUJE: Šių dviejų namelių, kurių vertė vos 4,000 dol., perplukdymas Erie ežeru 50 mylių kaštavo 10,000 dolerių...

DEŠINĖJE: Ispanijoje amerikiečiai tiesia 465 mylių ilgumo vamzdžius, kuriais galėtų aprūpinti benzinu savo aviacijos bazes. Nutiesimas kaštuos 30 milijonų dolerių.

PASAULIS

KOMUNISTAI SAVINASI

Kai kurie Amerikos lietuvių laikraščiai, ypač Chicagos Draugas, labai rūpestingai paminėjo Suvalkijos ūkininkų sukilimo dvidešimtmetį. Įdomus sutapimas. Šiuo „valstiečių sukilimu“ nemažiau domisi ir komunistai. Domėjosi jie, okupavę Lietuvą, kaip kartą Vienybėje jau buvo rašyta, domisi juo ir dabar. Maža to, Tarybinės Lietuvos spauda dabar rašo, kad tie ūkininkų sukilimai Suvalkijoje ir kitur buvę komunistų kurstomi ir vadovaujami... Štai Tarybinės Lietuvos rašytojas Juozas Čyžius, kuris, kaip žurnalas Švyturys rašo, „1936 metais dalyvavo revoliuciniame Lietuvos valstiečių judėjime Suvalkijoje ir kitose vietose“, cituoja komunistų partijos atsisaukimą: „Visos Lietuvos valstiečiai. Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetas šaukia jus prisidėti prie Suvalkijos valstiečių kovos ir išplėsti tą kovą po visą Lietuvą“. Ta kova, kaip žinoma, baigėsi ūkininkų nenaudai, Keletas sukilėlių buvo sušaudyta, Visai neteisindami šių kraštutinių ano meto Lietuvos valdžios represijų prieš ūkininkus, mes norime atkreipti visuomenės dėmesį į vieną būgą faktą: Kai kurie Amerikos lietuvių laikraščiai, kartu su komunistų laikraščiais Lietuvoje, lyg susitarę, paminėjo Suvalkijos ūkininkų sukilimo dvidešimtmetį! Ir kad tai nebūtų tušti žodžiai mes perspausdiname Tarybinės Lietuvos rašytojo Juozo Čyžiaus aprašymą „Viesulai arimuose“, kurį Vilniaus Švyturys įsidėjo 1956 m. birželio mėn. 12 num.

- Vlenybės Red.

Gatvėse dar buvo susikimšę vežimai, kai Juočys, Savuckas ir Pučelionis, vedami kelių šimtų valstiečių būrį, pasiekė Pūnės raagą. Čia jie turėjo stabtelėti ir palaukti, kol pasistūmės į priekį keilom eilėm dardantieji vežimai. Būrį pralenkė Banys su keilais žviltalais butrimonėčiais. Juočys suvokė, kad jie pramušom skuba magistralėje Butrimonys — Kaunas pastatyti sargybą. Pagaliau valstiečių tuntas, silindamas paskui atsilikusius vežimus, priėjo skersgatvį ties paštu, kuriame riogsojo krūva akmenų, paruoštų gatvės qindimui.

— Sustosime čia! — tarė Juočys, pasiekęs skersgatvio angą. Valstiečiai pasižiūrėjo į stambią akmenų krūvą ir susimąstė. Matyt, pamane, kad šie akmenys bus jų ginklai, jeigu dar kartą iš svetur atvykusi policija mėgins juos išsklaidyti. Bet ne. Juočys parėjo skersai Pūnės gatvę ir paaiškino:

— Šiais akmenimis užversime gatvę ir laikysimės tol, kol valdžia nepatenkins mūsų reikalavimų. Verskit, neškit akmenis! Valstiečiai sujudo. Bematant nudiio krūvos viršūnė, o skersai gatvę ėmė tiesis kraupi akmeninė juosta. Bet staiga valstiečiai pallova dirbė ir ėmė spūstis aplink apardytą akmenų kūgį. Jie kažką grąbstė smalsiai linkiodami. Juočys priėjo artyn. Nuo krūvos atitraukė Pučelionis su nedideliu lapeliu rankoje.

— Po akmenais radome punda atsisaukimų. — prabilo jis. — Tur būt, žinojait, kad jie ten buvo padėti? Tam čia mus ir atvedei.

Juočys, neatsakęs į klausimą, palinko į Pučelionio pusę ir akimis perbėgo per kuklios išvaizdos popierėlį.

„Visos Lietuvos valstiečiai! Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetas šaukia jus prisidėti prie Suvalkijos valstiečių kovos ir

išplėsti tą kovą po visą Lietuvą. Darbininkai jūsų kovą supranta ir palaiko...“

Tokį atsisaukimą Juočys jau buvo skaitęs, bet apsimedamas, tarsi pirmą kartą jį mato, akimis slydo per eilutes. Lietuvos Komunistų partija ragina valstiečius nukreipti savo kovą prieš tikruosius išnaudotojus: „Lietūkj“, „Plenocentrą“, „Maistą“, stambių maiūnininkų ir kitus sindikatatus, prieš fašistų valdžią. Be to, perspėjo, kad saugotųsi priešišku elementų, kurie kai kur stengiasi prasiskverbtį į valstiečių tarpą ir nukreipti valstiečių judėjimą neteisingu, atskirų teroro aktų keliu. Pagaliau kvietė valstiečius kurti komitetus kovai vadovauti, ir eiti išvien su darbininkais, nes tik sąjungoje su darbininkais valstiečiai tegali iškovoti sau geresnį gyvenimą. O darbininkus ir tarnautojus skatino:

„Remkime valstiečių kovą, palaikykime jų reikalavimus. Saukime solidarumo mitingus, skelbkime solidarumo streikus...“

Peržiūrėjęs atsisaukimą, Juočys pakėlė akis. Valstiečiai susimetę į grupes jau skaitė proklamacijas. Keliolika jų sėdėjo akmenų krūvos papėdėje, atstatę neįgalingai spingiančiai saulei savo nugaras ir akimis rijo iš mažų lapelių svarbias žinias. Pagaliau nuo vienos grupelės atplyšo senis Krisius ir lyg pats sau tarė:

— Va, kur cikrą teisybę rašo. Cieslog norisi tokį popierėlį išbučiuoc.

Tokia seno dzūko kalba prajuokino kelis jaunuolius. Bet greit jie surimtėjo. Pamatė, kad iš po senuko biakstienų išsivirto stambi skaldri ašara ir raukšlės vaga nuriedėjo ant žilavo ūso. Įsivyravo tylą. O tuo metu nuo bažnyčios pusės atbėgo padusęs paauglys ir dar iš tolo, kapodamas sakinčius, pranešė:

— Pūnės vieškeliu atburzgia sunkvežimiai, pilni policininkų, ar tai kareivių. Jau artinas prie Plašpės tilto...

Valstiečiai apstulbo. Skaitančiųjų rankose sustingo gelsvi popierėliai.

— Moterys ir vaikai išiekit į vidurį gatvės, — riktelėjo Juočys, — prieš jus jie nebeuorės kelti rankos.

Gatvėje kilo maišatis. Moterys, lyg tyčia ėmė bėgti į kiemus, į daržus. Pūnės gatvė, kurioje neseniai mir-

gėjo žmonių galvos, per kelias minutes tapo nebyli ir negyva.

Juočys pažvelgė į dulsvą toli. Anapus bažnyčios į padangę kilo pilki dulkų debesys. Už motorai.

— Pasiruoškite! — tyliai, bet įsakmiai šūktelėjo jis. — mašinos jau artinas prie žydų kapinių. Jei qu jėga brausis — neleiskime!

Tai taręs, Juočys apžvelgė valstiečius. Jie virpančiomis rankomis grąbstėsi akmenis. Skaldakmeniai buvo stambūs ir ne visiems pavyko apsiginkluoti. O čia toluoje pasigirdo signalas, ir Juočys, žvilgtelėjęs vėl į toli, išvydo į kaimelį užkopusį sunkvežimį. Jame krutėjo kepurėtų galvų giuotas, virš kurio žybciojo šautuvų tūtos. Įsibėgėjusi mašina ėmė smigti į priekį.

— Pasienio policijai! — šūktelėjo Juočys. — Sunskukiai! Saugo ne rubėžių, bet kapitalistų kišenes.

— Duot jėm! — išsiveržė balsas pro Pučelionio ūsus.

Keliasdešimt vyrų ryžtingai žengė į priekį, kiti sugulė už akmenų krūvos, tretė ėmė atstupsti traukti į Skursdikos gilumą. Motoro ūžesys artėjo. Pagaliau išniro dulkėtas mašinos snukis. Beveik palietusi akmening barikadą, mašina sustojo. Ne trukus viratelėjo sunkvežimio durelės, pro jas išsoko soferis — policininkas, pasižiūrėjo į stovinčių valstiečių gretas ir, nieko nesakęs, pradėjo ritinti akmenis.

— Nekludyk! Atgal! — riktelėjo Savuckas.

Soferis pašaipiai nusikvatojo ir vėl tęsė savo darbą.

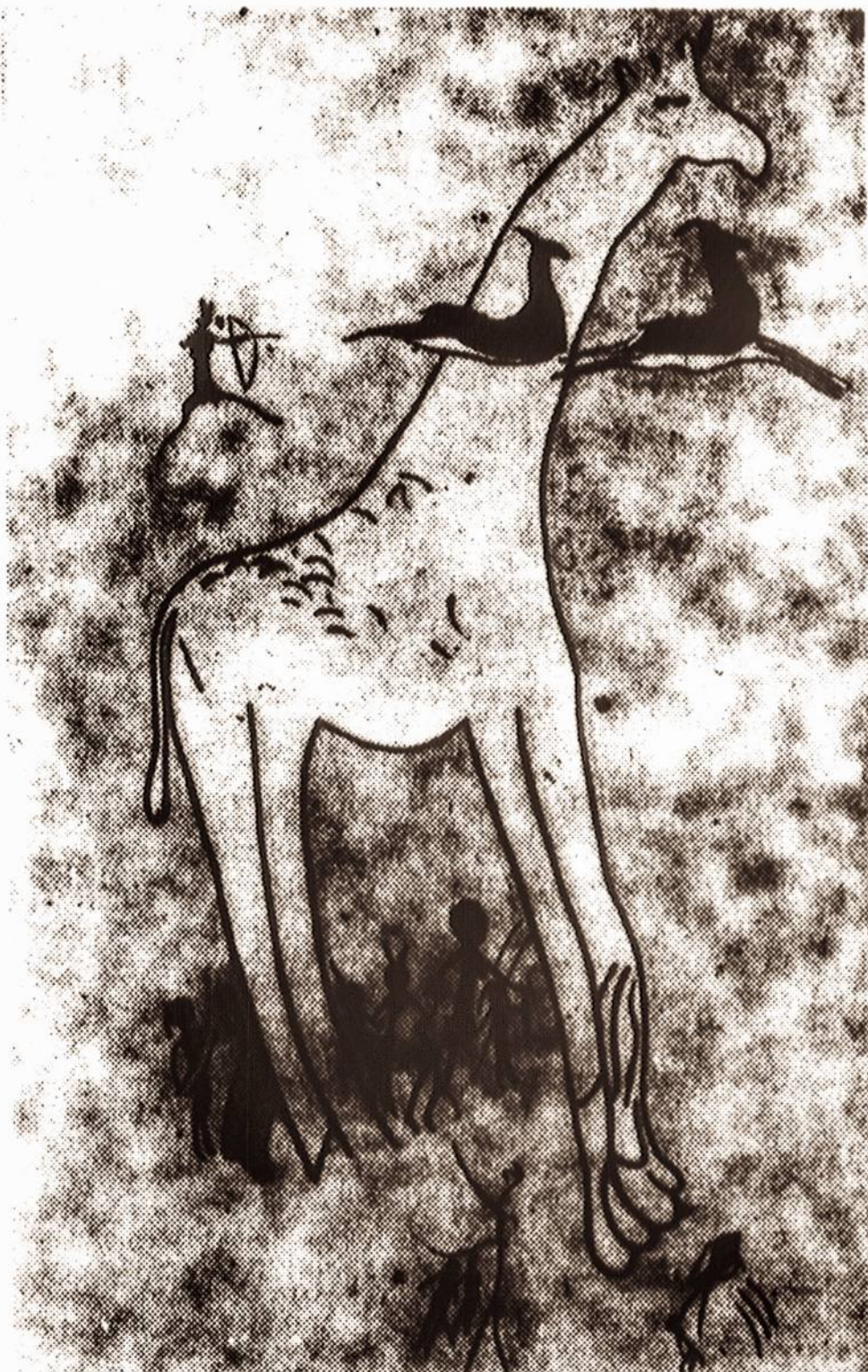
— Ug-ni-ai! — šūktelėjo Pučelionis.

Soferis spruko už sunkvežimio. Tuo tarpu sumosavo kelios dešimtytys rankų, subruzgė paleisti akmenys, sužvangėjo sunkvežimio stiklai, sugargė motoras. Iš jo išvirto uniformuoti vyrai ir ėmė nerti į patvorius. O pro dureles atsargiai išsikišo sulenkta ranka su vėdukluojančia nosine, paskui bardzota galva ir pagaliau žvilgantys antpečiai.

— Broleliai, tai parubežinės policijos baro viršininkas, — paaiškino Savuckas. — Jis davė ženklą, kad mums pasiduoda.

Bet greit paaiškėjo, kad tai buvo klaida. Baro viršininkas, vos pasiekęs kojomis žemę, atsuko į valstiečius naqano tūtą ir ėmė trauktis atgal. Prle jo susisplėtė iš patvorių iš-

PAVEIKSLUOSE

VIRŠUJE: „Aš esu patenkintas laimėjęs“, pasakė prezidentas Eisenhoweris, apleidamas San Francisco. Bet tai dar nereikia visišką pergalę. Nežiūrint pasitikėjimo, patys republikonai nėra tikri laimėjimu, ypač kai pamatė, jog Baltųjų Rūmų daktaras Snyder nuo prezidento nesitraukia nė per žingsnį.

KAIRĖJE: Saharoje Tassili des Ajjer kalnuose prie Libijos sienos prancūzai rado urvuose nuostabaus gražumo priešistorinius piešinius, kurių linijoms gali pavydėti nė vienas šių dienų dailininkų.

SUVALKIEČIŲ SUKILIMA

Indę policininkai. Tuo metu per kalnelį persirto dar du sunkvežimiai. Baro viršininkas iškėlė ranką ir sustabdė mašinas.

— Pasiruošti! — šūktelėjo Juočys. — Matyt, jie bandys veržtis dviem mašinom iš karto.

Vyrai subruzdė. Dabar arčiau gatvės išlindko ir ballesnieji valstiečiai. Išėjo į pirmąsias gretas, jie balkėčiai stebėjo, kada jų pusės pradės smigti sunkvežimiai. Pažailiau suburzgė motorai.

— Jau!... — šūktelėjo kažkas. Valstiečiai sujudo. Bet kas tai? Ties „spitole“ mašinos apsigrėžė ir pasuko atgal. Netrukus jos dingo už kalnelio.

— Valio! — suriko Puželonis. — Parubežinė policija nenorėjo kautis su artojais.

— Negirk dienos be vakaro, o mergos be ryto. Aš manau, kad tai klaida, — atsakė Juočys.

Bet vis dėlto valstiečiai pralinksmėjo. Numetę akmenis, jie išėjo į atvirą gatvę ir apspito savo grobį — mašiną, iš daržų ir kiemų ėmė rinktis moterys ir vaikai. Nuo pašto atėjo Banyas. Prisiartinęs prie Juočio jis pašnibzdėjo:

— Gudriai pasilegė stakliškiečiai. Kažkokį pažįstamą studentą jie pasodino pašte prie telefono. Neseniai iš Alytaus skambino saugumas ir klausė, ar pasieniečių šimtinė jau pasiekė Butrimonis. Jis atsakė, kad pasiekė, bet atvažiuo be reikalo, nes miestelyje esą visiškai ramu. Taip... O prie atsisaukimų, ar jau prisikasė valstiečiai? Juočys linktelėjo galvą.

— Dabar reikia surengti mitingą ir iš prastų žmonių išrinkti komitetą, — pasigirdo augaloto senio balsas. — Aš žinau... Būdamas Petrograde, pats mačiau, kaip Leninas darė!

— Tai ir pradėk, Karžūnai, — pajukavo Juočys.

— Ka, aš nemokytas... Man duok šautuvą, kardą, armotą, tai aš žinau, ką daryti. Per revoliuciją į cėsorius generolus šaudžiau... Aš gi paleidau iš daboklės stakliškiečius, o mitingą praveskite jūs!

Vadovai susižvalgė, akimis klausdami vienas kitą, kaip čia padarius. Tuo metu prie jų priėjo žvalgas ir pranešė:

— Parubežiniai policininkai šilaužia Donskio plevomis | nuovadija...

— Tai kad jie nuvažiuo atgal, — nustebęs atsilepė Juočys.

— Niekur jie nenuvažiuo. Anapus Piasaupės tiltų paslėpė sunkvežimius krūmuose, o patys pėsti... Tiesa, jų nedaug šilaužia, bet... Juočys nedelsdamas kilstelėjo ranką ir keliais sakiniiais pranešė apie pavojų.

Minia sužūžė, subanqavo ir, lyg iš tvenkinio užtūžo paleistas vanduo, siūbtelėjo į raugučių turqavietę, už kurios dunksojo žallapūgiai Donskio laukai.

Šilaužiantieji miestello link pasieniečiai, išvydę atsitantį žmonių turtą, priqludo prie žaimitos žemės. Jų kepurės pasinėre vešlame atole. Tačiau varpinės bokšte budintieji žvalgai aiškiai matė jų nuqaras. Kal minia prisiartino prie jų, atga prie Piasaupės tilto pratimai sušvilpė švilpukas, iškilo pasieniečių qalvos, išryškėjo uniformuotų vyrų figūros. Jų rankose biykčiojo šautuvų tūtos. Priešakinės minios eilės sustojo. Nutilus švilpesių, kurį laiką tvyrojo stopi tyla.

— Pradės šaudyti | minia, — qaršiai paqalvojo žvalgas.

— Tsi! — prašnibzdėjo jo paqalbininkas, — žmonės su pasieniečiais barasi. Paklausykim.

Ir žvalgai, priqludę prie varpinės sienos, ėmė klausytis.

— Nešdinkitės! — pasigirdo qrlausmingas balsas minos pusėje. — Čia ne demarklinija, o mes ne lenkai ar vokiečiai, bet lietuviai, tokie kaip ir jūs!

Pasieniečiai kažką atsakė, bet choru sužūžal minia jų žodžius nustelbė. Staiga balsų ūžesį nutildė skardžiai virpantis švilpuko qarvas. Išgirdę alarimo signala, pasieniečiai pradėjo atatupsti trauktis. Minia jų nesilvjo. Spraga tarp priešinąjų pasiū akimirkomis didėjo. Paqailiau pasieniečiai apsisuko ir padrika žingine nuėjo prie tilto. Netrukus krūmotas Piasaupės krantas paslėpė juos.

Aprimusi minia ilqai stovėjo toje pačioje vietoje. O iš krūmų išniro sunkvežimis ir palengva ėmė smigti tolyn. Mašinai pradėjus kopti Puntos vieškeliu | aukštumą, ji pastebėjo ir minia, bet nenužluogo. Jame sverdėjo vos du policininkai. Kiti visi liko

Piasaupės krantų lapijos priedangoje. Netrukus aukštupyje sumirgėjo nuogų vyrų apybraižos, supliuskeno vanduo.

— Pasieniečiai mūdosi, — tarė vienas žvalgų ir nukreipė akis | minia, kuri jau tyliai slinko atgal | miestelį.

Punioje buvo tytu. Kaltra suvarė qyventojus | medžių pavėsi arba | Nemuno vandenins atsivėsininti. Tik smuklėje ir pašto agentūroje juodavo atdarų durų anqos. Tolumoje pasigirdo motoro ūžesys, kuris kas sekundę vis artėjo. Iš agentūros išėjo kukilos išvalzdos mergina, o iš smuklės išvirto sulinkęs etgeta — nuolatini jos lankytojas ir abudu ėmė dairytis. Kas čia? Šitam bažnytkaime automobilio ūžesys buvo naujiena. Netrukus iš Puntos — Butrimonių vieškeliu išniro duikėtas sunkvežimis ir, žarstydamas rantuotais ratais dulkes, |važiuo | miestelį. |sibėgėjusi mašina prabėgo pro pašto agentūrą ir atsidūrė vakariniame aikštėlės qale, už kurios tūnojo šurpi praraja — šimtmetris skardis. Mašina staiga sustojo, keleiviai trinktelėjo qalvomis | sunkvežimio aptvaras. Iš kabinos iššoko uniformuotas barzdočius, pasižūrėjo | kliaikį praraja, piktai nusisplovė ir nuėjo | pašto agentūrą.

— Duokit Kauną! Sujunkit su Saugumo departamentu, — |sakmiai kreipėsi jis | agentūros vedėja.

Mergina ji |permetė akimis, tyledama |vykdė palepimą, paskui apsisuko, išėjo | priebutį ir atsisrė | durų staktą. Viduje pasigirdo atvykėlio šūkavimas:

— Alloi! Čia pasienio policijos Alytaus baro viršininkas Biazdžius. Alloi! Girdit? Gerai! Skambinu iš Puntos, nes Butrimonis valdo riaušiniukai. Ten paėtas jų rankose, policija sulimta, nuginkluota, išblaškyta... Mėginu |siveržti | miestelį, bet nepavyko.

— Saulė jau buvo persiritusi per zenitą ir palengva slydo žemyn, kai Totorių qalaqatvy Banio pastatytį sargybiniai pastebėjo anapus mahometonų bažnytkaime — Raižių kyliantį dulkių debesį. Sargybiniai |sikiusė: motorų ūžesio, ratų dardėjimo nebuvo girdėti, tiktai jautėsi, kad dunda žemė, tartum klojimo grendymas per kulimo taiką.

— Raiteliai! — pastebėjo vienaakis sargybinis.

— Na? — susidomėjo jo draugas. Ir abu butrimoniečiai, priqludę prie akmens, ant kurio sėdėjo, ėmė atidžiai stebėti. Nuo -stataus kalno leidosi žemyn visą kelią dengianti vilkstinė.

— Ulonai! — vėl pastebėjo vienaakis sargybinis. — Žiū... raudonuoja lampasai. (Nukelta | 9 psl.)

Padėjęs raqelį, Biazdžius piktai nusisplovė, paskui trankiais mostais atidarė langą.

— Ei, Luiliau, atėk čia! — šūktelėjo jis sunkvežimio link.

Iš sunkvežimio paunkamės pakilo niūrus, rauplėto veido policininkas. Jis prisiartinio prie lango, sumušė užkulniais ir, pridėdamas prie kepurės pirštus, kreipėsi:

— Ka |sakysit, ponas viršininke? Tačiau, vietoj atsakymo jis išgirdo telefono skambutį, o vietoj viršininko barzdos, teišvydo tuščią langą anqą. Vis dėlto jis liko stovėti išsitempęs, kol išgirdo agentūros qlumoje viršininko balsą:

— Alloi! Taip. Biazdžius... Klausau. Sakote, reikia žūt būt sudoroti streikininkus jurimomis |ėgomis? Bet aš savo |ėgomis nevisai pasitikiu. Gali atsirasti tokių, kurie šautuvus nukreips ne ten, kur aš |sakysiu. Tokie dabar talkai. Taip. Atsiųskit policijos rezervų... Al! Jie Suvalkijoje išsklaidyti... Tai tada |pareiokit kariuomenę... Alytuje stovi ulonų pulkas. Klausau! Gerai! Palauksiu. Vadinasi, paskambinsit generaliniam kariuomenės štabui, o paskui man pranešit...

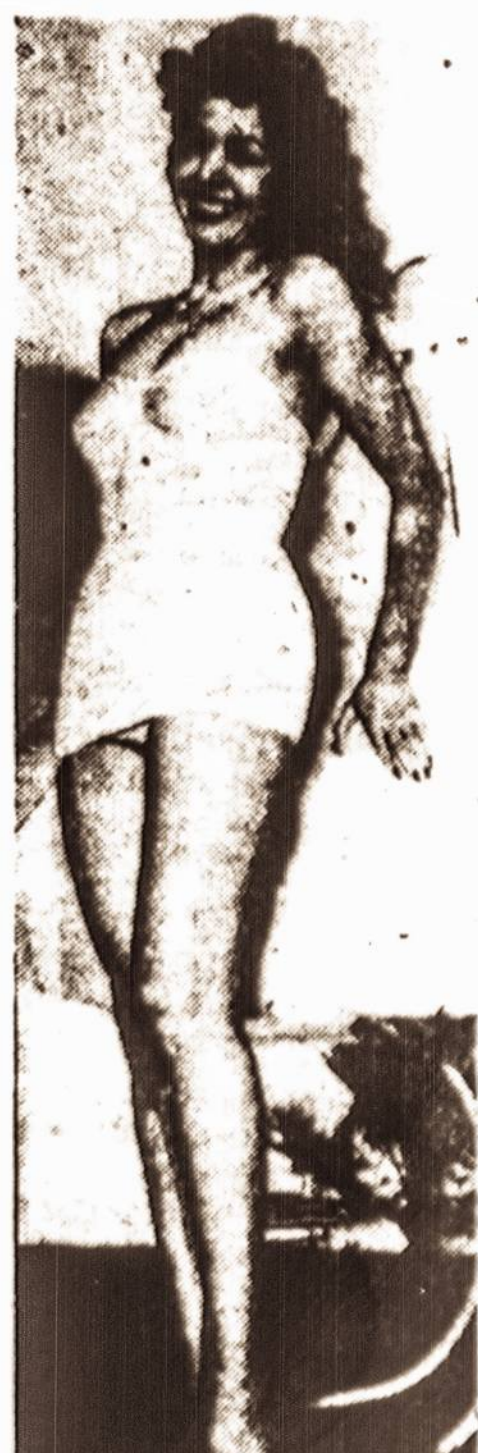
Jis piktai numetė raqelį ir išėjo | priebutį.

— Aš nubėgsiu atsigerti. Tuoj suqrįšiu. Jeigu skambins... Tequl palaukia, — |sakmiu tonu kreipėsi jis | paštininkę ir nudundėjo |apiteliais | gatvę.

VIRŠUJE: New Yorko raketierius Johnny Dio apkaltintas organizavęs pasikesinimą prieš žurnalistą Victor Riesel.

APAČIOJE: Egiptietė šokėja Samia Gamal, atsiliepdama į Nasser atsisaukimą, stojo į Egipto armiją.

Jonas Rutenis

Ištrauka iš romano

KARALIUS MINDAUGAS

Tėvo dėmesį labiausiai traukė Mindaugas, augalotas, tamsiom garbanom, mėlynom akim ir vos želti pradėjusia barzda.

Vorutos pilis, apjuosta ažuolu, stovėjo ant kalno. Slėnyje talšnojo meldų prižėlęs ežeras. Iš čia sau vandenį sėmėsi Sriauna. Pasriauny pupsojo sodybos ir sodos – Našlėnų, Daujotų, Kernavės ir Širvos genčių žemės.

Pilies kiemas buvo aptvertas aukštų, smailiais galais, stuobrių tvora. Įėjimas buvo įtaisytas pro didelius, atkeliamus, uosinius vartus.

Pati pilis erdvėn kilo triaukščių bokštų, kurio papėdėje, prie vartų, stiebėsi dar du žemesni – pilni plyšių ir angų. Sekimui ir akmenų svaidymui įtaisyti.

Abi šalėje rikiavosi eilė triubų, kulgrindomis dengtais stogais, mažais langeliais, keturkampiai pailgos, be lubų, vien medžių mauknomis pastogėse išdankstytos.

Pilies kuore, viduriniojo aukšto bokšto dalyje gyveno pats valdovas Rimgaudas su savo sūnumis Mindaugu ir Daugsprungu.

Valdovo pati Ūdrė, pagimdžiusi dvyenas dukteris: Svyrnėlę ir Mirtą – pasimirė.

Vyresnysis sūnus Mindaugas, buvo jau mitęs vyras, daugely atvėju užvadas tėvui, jau gerkai sensterėjusiam, o po Ūdrės mirties, susikrėtusiam ir paliegusiam.

Daugsprungas stiebėsi į berniokus – tyso, brolių praaugo, bet buvo liesas, rudais plaukais ir rūstaus žvilgsnio.

Dukterį Rimgaudas per daug nebojo – nors jos augo sveikos ir prižiūrimos.

– Reikia ir jų – sakė atsigaavęs Rimgaudas, kai supuolę giminės siūlėsi jas iš pilies išvežti ir užauginti.

– Kas gi bernams galvas suks, kas širdis dilgins, kai Vorutoj mergų nebus – lyg juokaudamas, lyg pasiguosdamas kalbėjo jis.

Tėvo dėmesį labiausiai traukė Mindaugas, augalotas, tamsiom garbanom, mėlynom akim ir vos želti pradėjusia barzda.

Žinojo tai ir Mindaugas ir visomis išgalėmis ruošėsi ir mankštinosi, kad po tėvo mirties galėtų perimti pilies Valdovo vietą.

Daugsprungas nors tada dar buvo berniokas, tai matydamas pyko, išsikabinėjo ir dėjosi su

tais, kurie nesitenkino Valdovo Rimgaudo valia. Tai sužinojęs tėvas nekartą barė:

– Ir kaip tau negėda, sūnau, niekus pliaukšti prieš savo seną tėvą? Tu dievų bijok burnodamas! Perkūnas tave nutrenks išgirdęs! Tu manai aš užmiršau tave? Dalies tau neturiu? Yra ir tau. Sukaksi metuos – Kernavės pilalė tau skirta, o Mindaugas, kaip vanduo, reikalingas čia Vorutoj – supranti! Nebūk pavydus – pagerbk vyresnį...

Žemutiniame bokšto aukšte buvo įtaisyta didelė menė, puotoms, vestuvėms, šventėms ir sueigoms.

"Sveikas Vorutos kunigaikšti, telaimina tave Perkūnas ir visi žemiškieji ir dausų dievaliai"...

Bokšto viršūnėje, iš kur, kaip ant delno, matėsi visa, miškais apžėlusi, Budvietiškių apylinkė, nuolatos budėjo sargyba – visada pasiruošusi įdegti kultišpulpi, kad paskėlbtai apie artėjanti pavojų. Įtaisytas jis buvo ant ilgos karties pačioje bokšto viršūnėje. Aptuolotas šiaudais ir derva išteptas. Kad saulė įkaitinus dervos nenušildytų apkaišytas tankiom kadūgio šakom ir apjuostas karnom. Naktį liepsnojanti ugnis, o diena kamuoliais besiveržiantieji dūmai, reiškė, kad pavojus čia pat ir kad viską metus reikia pilin skubėti.

Žemesnieji bokštai, kurie styrojo arčiau uosinių vartų, buvo skirti vien pilies kareivoms, paėjimui artėjant, sulysti. Kad aiškiai matydami kalnan kopiantį priešininką galėtų akmenimis risti, vilyčiom šaudyti, kilpinėm svaidyti ir deglais mėtyti.

Plačiame kuore buvo įtaisyti plūktiniai molio katilai dervai virti ir visada pailgų, rankos riešo storumo, baslių šalia prikrauta.

Bokštų pažemėje buvo laikomi Valdovo ir vyresniųjų kareivų, žynių ir karūžų žirgai, gūnios, kilpinės, kalavijai, lan-

kai, ragotinės, skydai, saidokai ir kiti karui reikalingi daiktai.

Eilėse išrikiuotose triobose gyveno pilies žmonės. Šeimynos ir tarnai. Užpakalinėje eilėje buvo pirtys ir ūkės triobos, didelėmis, rėtais įvažiuojamom durim, be langų, žemesnės nei visi kiti pilites pastatai.

Įkūrė tai visa Rimgaudas, kažin kada iš miško tankumynų su visa gentim čia atklydęs ir čia ant uosiais ir ažuolais apaugusio kalno Vorutą pastatęs.

Pavadino jis pilį Vorutą todėl, kad kadaise, pačioje viršūnėje buvusi įtaisyta žinyčia – garsaus, jau senai mirusio Krivių-Krivio Vorutos. Mirė Vorutą ir žinyčia išblėso. Jos atminimui ir Krivio garbei Rimgaudas pasirinkęs tą vardą didžiavosi ir guodėsi dievaliams pasitarnavęs.

Supo šį kalną ir meldais užžėlusį ežerą šimtai pasakojimų ir padavimų apie dvasias, dievalius, jų būstines, vaidinuklius ir laumes.

Praslinko eilė metų po Ūdrės mirties, vaikai suaugo – dukterys ištekėjo, sūnūs sumito, paliego senis, sudribo ir nebekė-

pras vienybės ir garbės reikalą. Tu, Mirga, būk verta narsiųjų Daujotiškių garbės."

Po to Rimgaudas vis mažiau besirodė, o pavasarį, tuoj po vestuvių, sušaukęs didžiojon menėn visus pilėnus, Krivius, apylinkės sodų ir pilalių karūžas, Vorutą galutinai pavedė Mindaugui.

„Sveikas Vorutos kunigaikšti, telaimina tave Perkūnas ir visi žemiškieji ir dausų dievaliai"...

– kalbėjo. Praslinko dar dveji metai. Vorutą Mindaugo tvarkoma ir valdoma nuolatos augo ir stiprėjo. Dešimtimis sodų ir pilalių dėjosi išvien pakludami jo valiai. Vienas tik Daugsprungas ir keli kiti sodybų karūžos dar vis unktė, nesitaikė – didžiavosi. Butvietiškęs apylinkė ilgainiui ne tik kalnėnuose, bet ir žemaičiuose, kapsuose ir dzukuose su Vorutos pilim ir jos valdovu Mindaugu, kas kart vis didesnį garsą ir garbę užsitarnaudavo.

Pasklido garsas apie ją toli už visos Lietuvos sienų. Kėlė erzelio ir susirūpinimo guduose, didžiojo Naugardo kunigaikštijoje, Voliunėje ir net žemaičių pašonėje besikuriančiose vokiečių kunigaikštystėse bei kryžiaus brolių pilyse.

Tai visa, kad ir aukštino Mindaugo valdovišką sumanumą ir galią, bet drauge žadėjo ir sunkius bandymus ir žiaurias kovas. Mindaugas tai žinojo ir sekė. Daugelyje kartų visiems poilsio nuėjus, tai jam nedavė ramybės. Smelkėsi jo galvon sumanymai ir pasiruošimai.

Viskas prasidėjo rudenį. Tada kai rudens gerybes sukaupe visa Budvietiškių apylinkė su buvo Voruton ir Valdovui, kaip vyriausiajam šeimnininkui, kauptuvų vainiką pilin atnešė.

Susispjetė visi prie pilies vartų, sugužėjo. Šventadieniškai išsipuošę, žirgus ir vežimus žalumynais iškaišę, gerybių prisikrovę, midaus bosus atsiritinę, pyragų prisikepę, sulos prisikošę, trūbočius, šokėjus ir dainininkus atsivedę.

Triubtelėjo aštuoneta sutartinių triubų balsu ir vėliau garsiai šaukdami ir dainuodami pilin pasibeldė.

Atsiliepė triubos aukštajam bokšte. Ir tik jų aidui pakalėnėn nuaidėjus ir deglus įdepus prie vartų prijojo pats Valdovas ir atsiliepė:

– Kas ten beldžiasi? Svečiai ar priešai?

– Savi, Valdove, – svečiai mes nesam, bet prašomės įleidžiami pilin – atsakė Krivis.

– Įeikit!
(Bus daugiau)

Amerika ir arabai

(Atkelta iš 4 psl.)

Pačios Amerikos padėtis, naftos atžvilgiu, negalėtų pasidaryti tragiška. Turi didelius rezervus. Pagreitinti tyrinėjimai surastų naujus rezervus. Atominė energija ir dideli akmenis anglies klodai taip pat daug padėtų. Be to, yra Pietų Amerikos atsargos. Yra projektai iškasti kitą kanalą (vietoje Suez) per Izraelį. Yra projektai pradėti vėl vežti naftą aplink Afriką. Visko gali būti. Tačiau tam viskam reikia naujų darbų, naujų lėšų, o svarbiausia ilgesnio laiko.

Tuo tarpu, visiems pasidarė aišku, kad griežtos priemonės (kariško pobūdžio) netinka to ginčo sprendimui. Negalima užkurti Artimuosiuose Rytuose ugnį, kurią sunku būtų užgesinti, ir kuri daugiausia „šildytų“ tik Sovietus. Atrodo, kad Amerikai vadovaujant, bus surastas kompromisas, kuris patenkins didžiasias suinteresuotas valstybes ir duos Egiptui ir arabų kraštams daugiau naudos negu dabar. Pamoka: mažos valstybės jei jos vieningos ir nebijo rizikos gali laimėti ir santykiuose su didžiaisiais. Blogas čia yra vienas dalykas. Neapsieita be Sovietų įsimašimo. Sovietai įkėlė koją į naftos turtų centrą. Išspirti juos atgal, vargu ar bus lengva.

NEWARKE ATIDARYTA NAUJA ĮSTAIGA
PERSIUNTIMUI SIUNTINIŲ I VISUS EUROPOS KRAŠTUS

UNITED PACKAGE EXPRESS CO.

305 MARKET STREET (arti P. R. R. Stoties) NEWARK, N.J.

Telefonai: Mitchell 3-4067 -- Market 3-2277

- Skubiai pastumčiame maisto produktus, audeklus, naujus ir vilkėtus drabužius, vaistus ir t. t.
 - Oro paštu pasiekis gavėją per 7-10 dienų.
 - Siuntėjas gaus gavėjo parašu patvirtintą pakvitavimą.
 - Siuntiniai pilnai apdraudžiami.
 - Visi persiuntimo mokesčiai ir multas apmokami čia. Gavėjas nleko neturi mokėti.
- Siuntinius galite prisiųsti ir paštu. Įstaiga atidaryta kasdien nuo 9 val. iki 6 val. v. Šeštad. nuo 9 iki 4:

Atsinešę ar atsiuntę šį skelbimą
sutaupysite \$2.00.

JO NENORĖJO ĮSILEISTI Į JAV

Prieš keletą mėnesių į JAV atvyko Borisas Koverda, kurio vardas prieš 30 metų buvo nuskambejęs per pasaulio spaudą. Šio vyro atvykimą trumpai atžymėjo kai kurie didieji laikraščiai, bet niekur nebuvo pa-

minėta mūsų spaudoje, gal būt ir todėl, kad lietuviškoji visuomenė nežinojo tikro Koverdos kilimo. Svetimoji spauda jį laiko lenku, rusu ir pan. Ištikrųjų V. Koverdos motina – lietuvaitė, gimusi Giedraičiuose. Tėvas buvo gudy tautybės, dirbęs Vilniaus Žemės Banke.

B. Koverdos vardas iškilo 1925 m., kada Varšuvos stotyje jis nušovė bolševikų pasiuntinį Voikovą, carų šeimos žudiką. Šis atentatas tuo laiku buvo labai įtemptas Lenkijos ir Rusijos santykius. Lenkijos teismai šį 18 m. amžiaus atentatininką nuteisė ligi gyvos galvos kalėti. Tačiau po 10 metų iš kalėjimo buvo paleistas.

B. Koverda ir 2 jo seserys mokėsi Vilniuje gudy gimnazijoje. Iš Vilniaus Koverda specialiai nuvyko į Varšuvą savo misijos atlikti. Dieną prieš atentatą Koverda buvo užsukęs į bolševikų ambasadą savo akimis atpažinti aukos. Ir kitą dieną revoliucinio šūviu pasiuntinį, vykstantį į Maskvą, nudejo.

B. Koverdai, kaip buvusiam atentatininkui, ilgai buvo užkirstas kelias atvykti į JAV, į kurį jo žmona su dukra ir tėvas anksčiau atvažiavo ir gyveno New Jersey valstybėje. Tiktai

Tolstojaus organizacijai rūpinantis, Kongresas priėmė specialų įstatymą dėl Koverdos įsileidimo.

B. Koverda po II pasaulinio karo turėjo slapstytis nuo bolševikų agentų, kurie norėjo buvusį atentatininką sugauti ir jį perduoti sovietų teismams. Slapstydamasis keitė ne vien savo gyvenamąją vietą, pavardę, bet taip pat ir veido išraišką.

Suvalkiečių sukilimas

(Atkelta iš 7 psl.)

— Betgi tavo ir akis, — nusileidėjo antrasis. — Aš abiem akim neįžiūriu, o tu viena...

Vilkatinė nugrimdo tarpukalnę, bet netrukus vėl iškilo ties plėnina, o nuo čia omė greitai smietė į priekį.

— Ką darysime? — suspurdė antrasis žvalgas.

— Paša... — sutramdė ji vienaakis. — Žiūrėk, jie suka iš kelio. Gal pro Trakininkus į Alevės vielkė trauka. Greičiausiai, jie čia manevruoja.

— Čia kažkas negerai, — vėl surmijo antrasis žvalgas. — Pro tuos krūmus joks kelias nėra. Matai, jie pasislėpė.

— Taip! — pripažino vienaakis. — Be abeje, jie krūmuose paslėpė ir supa Butrimonis. Reikia ryšinininkams pranešti. Kur jie?

Vieštelis iki Totorių gatvės tysoje tuščias ir negyvas.

Dviratėlis nuo vieno prie kito posto skriejančių ryšinininkų nebuvo matyti.

— Eil — šūktelėjo vienaakis savo draugui. — Tu vienas pabudėk, o aš nubėgsiu į miestelį ir pranešiu Baniui, kad pavojus...

— Paauki! — atsiliepė šis. — Antai, vienas raitelis suolais attekia čia!

— Tai bus žvalgas, — padarė išvadą vienaakis.

— Pasilepkim! — pasilė antrasis, virsdamas į šnarantį sunokusių žirnių barą.

Vienaakis sukniubo šalia jo. Raitelis akimirksniu artinosi. Pašonvė ryškėjo ulono uniforma, leina bėro arklio figūra.

— Šimts kalakutų... — nudžiugo vienaakis. — Čia gi atėjo Upinio Jonas.

— Na? Ar to Upinio, kurie šandien turėjo įvykti varžytinai?

— Taip! — garsiai šūktelėjo vienaakis ir pakilo ant kojų.

Ulonas, pamatęs iš žirnių iškilusį žmogaus ilomerį, pritaikė arkį ir omė joti žingsnis. O vienaakis galvotrukčiai omė leletis žemyn.

— Sveikas, Jonai! — šūktelėjo jis.

— Dar laikas, Zinevičau! — atsakė šis, sulaukdamas arkį. — Žirniau!

— Ne žirniai šandien mums rūpi. — atsakė Zinevičius, mirkteldamas savo vieninteliu akimi. — Kaip pažįtamam pripažineliu, — strelkuojame, Jonai!

Kareivis palinko iš balno ir tyliai paklausė:

— Sakyk, kas čia darosi? Mums pasakyta, kad Butrimonyse slėptis bolševikai.

— Tavo tėvų gyvulus būty išvaršė, jeigu ne tie bolševikai. O bolševikais pasidarė beveik visi...

Ulonas krūptelėjo, pasukęs į ranka nurydo prie kardo rankenos ir sustingo. Valandėlį jis rymojo balno susimagnetę.

— Tai mano tėvai čia, miestelyje? — Chel Mačiau, tavo tėvas lens tris ilmuzinus pakrikštijo...

— Na, tai joesu pasimatyti.

— Tur būt, tavo slėptis viršinininkai pažvalgom?

— Taip. Pufko vadas krūmuose sutakė būrį ir paklausė: „Vyrai, kurie esat kilę iš šių apytinkų? Atsiliepusi at. Tai mane ir slėptis... Na, pašūrsim! Nebijokit mūsų...“

Stalino mirtis...

(Atkelta iš 5 psl.)

Prezidiumo nariai Stalino nužudymui buvo pasiruošę. Pradžioje jie užsitikrino sau Kremliuje saugumą. Gen. Kosinkin, vadovavęs Kremliaus saugumui, kuris buvo ištikimas Stalinui kaip šuo, Pravdos pranešimu vasario 15 d. tragiškai žuvo laike šaudymo pratimu... Gi pulk. Kondreani, asmeniškai saugojęs Staliną, kuris jo apartamentus buvo pavertęs tikra tvirtove, Stalino mirties išvakarėje, vasario 28 d. dingo ir apie jį nieko daugiau nebuvo girdėti.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

OVERSEAS CARGO CO.

Lietuvių Bendrovė

siunčia į Lietuvą (ir kitur) siuntinius su: angliškom vil. medžiagom, avalyne, vaistais, maistu, siuv. mašinom, dviračiais, laikrodžiais, akordeonais. (Siunčiama iš Anglijos per HASKOBĄ)

Bendrovė taip pat persiunčia į Lietuvą ir Jūsų pačių sudarytus ir mums pristatytus siuntinius (siunčiam ir oro paštu). Visi mokesčiai sumokami siuntėjo, gavėjas mokesčių nemoka. Pristatymas garantuojamas - Pilnas draudimas (siunčiama per Globe Travel Service).

Prašykite katalogų bei informacijų:

OVERSEAS CARGO CO.

2412 W. 47th Street

Chicago 32, Ill.

Tel. LA 3-5049, YA 7-4337

Siuntinių tarnyba 8 metai

S. P. JUODVALKIS

A. Andriuskevičius

Laikrodininkas ir Juvelyras

DIDELIS PASIRINKIMAS

Brangenybių

485 GRAND STREET

Brooklyn 11, N. Y.

Evergreen 4-2318

John Baltaduonis

FRANKFORD AVENUE

C A F E

1700 Frankford Avenue

PHILADELPHIA, PA.

BENEDICT J. SCHEGAUS

Real Estate & Insurance

OFISAS NAUJOJE VIETOJE:

152-08 84th DRIVE

JAMAICA 32, N. Y.

Telefonas: AX 7-0990

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601-3 SOUTH SECOND STREET

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: PO 5-4110

Kauno miesto dalis, matoma nuo žalojo kalno

KAUNIEČIAI MAITINAMI PUSŽALIA DUONA...

● Kauniečiai maitinami pusžalia duona. Tiesos pranešimu duona iš viršaus apdegusi, o viduje – žalia. Kepyklos dėl to nesijaudina, nes vis tiek išperkama.

● Vilniaus valgyklose, kaip rašoma bolševikų spaudoje, trūksta valgių, daržovių ir net švaros.

● Naujojoje V. Klovos operoje Pilėnai, kuri neseniai buvo pasatyta Vilniuje, anot Alg. Kalinausko, „atsispindi broliški lietuvių tautos ryšiai su rusų tauta“... Libretą parašęs J. Mackonis.

● Vienas Suvalkijos dvarininkų Šemeta, buvęs 1941 m. birželio mėn. išvežtas į Sibirą, dabar gražintas ir paskirtas viename kolchoze vedėju.

● Lietuvoje garsėja jaunas boksininkas R. Murauskas, jau įsigijęs „TSRS sporto meistro“ titulą.

● Klaipėdoj žvejybai daugiausia vadovauja rusai. Patys žvejai beveik vieni rusai, lietuvių tiktai vienas kitas. Žuvies pramonės ministras V. Mickevičius žvejų pasitarime Klaipėdoje susilaukė daug pylos dėl ministerijos biurokратиškumo.

● Lietuvoje išleistas „žymaus“ Amerikos lietuvių rašytojo R. Mizaros „romanas“ „Kelias į laimę“. J. Semėnas, rašydamas apie „romaną“, pažymi Mizaros nesugebėjimą „pažangias idėjas apvilkti meniška literatūrinio kūrinio forma“. Esą, kalba šlubuojanti, vaizdai neišbaigti ir pan. Be šio „romano“ Lietuvoje dar išleisti kiti 3 Mizaros „veikalai“.

● Vilniuje pradėta gaminti lietuviška filma Tiltas, kurios scenarijų parašė J. Dovydaitis, a. a. prof. Pr. Dovydaičio sūnus. Filmoj bus pavaizduota „darbo žmonių kova prieš fašistinius grobikus ir buržuazinius nacionalistus 1941 - 1945 m.“, — skelbiama bolševikų spaudoje.

● O. Matijosaitytė, Kauno gyventoja, kaip skelbiama Tiesoje, jau 7-ti metai, kai prašo valdžios jos bute padaryti neatidėliotinai reikalingą remontą: sudėti langų rėmus, įdėti grindis, pakeisti sulūžusias duris. Ypač esą sunku tokiam bute gyventi su mažu vaiku žiemos metu.

● Vilniaus spaudoje nurodoma, jog Priekulės rajono vidurinėse mokyklose dirba „V. Moncevičius, J. Kupčinskas, E. Palijanskaitė ir kiti, neturį net bendro vidurinio išsilavinimo, V. Puklevičius, turįs tik vidurinį išsilavinimą ir už darbo žlugdymą ir amoralų elgesį pašalintas iš Kėdainių rajono“.

● Išleistas Lazdynų Pelėdos – Sofijos Pšibiliauskienės ir Marijos Lastauskienės – septynių tomų raštų leidinys, kurį paruošė J. Baltušis, B. Pranskus, V. Zaborskaitė ir A. Žirgulyš.

● Šduikių kolchozas, kuriam priklauso 1:500 hektarų žemės, nusigyveno iki 20 karvių, 2 kiaulių, — pranešama Tiesoje.

● V. Mykolaitis-Putinas ir kiti, ragindami rinkti lietuvių tautosaką, praneša, jog iki šiol užrašyta daugiau 600,000 įvairių tautosakos kūrinių.

● „Turbūt, Vilniuje nėra aštresnio klausimo, kaip būtų klausimas“, — rašoma lietuvių bolševikų spaudoje. Ne tik butą, bet netgi nedidelį kambarelį esą negalima išsinuomuoti be miesto žinios.

● Kėdainių rajono laikraštis Tarybinis kelias neseniai labai išgyrė Kėdainiuose buvusią dainų šventę. Dabar Tiesa rašo, jog nuo pradžios iki pabaigos viskas buvę neteisingai aprašyta.

DAIŅŲ ŠVENTĖ NE BE TRŪKUMŲ

Bet jos svarbiausias tikslas buvo atsiektas

Praejus kai kuriam laiko tarpui po Dainų Šventės, Komitetas randa reikalinga priminti bei pasidalinti su visuomene kai kuriomis išvadomis ir faktais.

JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventės Komitetas šia pirmąja Švente siekė uždegti choristus ir kitus lietuvius kaitresne lietuviškos dvasios ugnimi, kad jie su didesniu pasiryžimu ir idealizmu puoselėtų ir ateityje lietuvišką dainą. Šis noras pilnai pasisekė įgyvendinti, nes Dainų Šventės eigoje susiorganizavo nauji chorai, atsirado nauji vadovai, sugrįžo senieji vokalantai ir iš viso padaugėjo choristų skaičius.

Komitetas atidžiai jieškojo salės visoje Chicagoje, kurioje tilptų didesnis skaičius žmonių. Kadangi nebuvo rasta nė vienos šaltu oru aprūpinamos salės buvo jieškoma tokios, kuri nebūtų labai brangi, nes Komitetas tada neturėjo nė vieno cento Dainų Šventės reikalams. Koncertinės salės, kurioje tilptų didelis skaičius žmonių, irgi nerasta. Buvo galima gauti 3 sales: Chicagos stadioną su 25 tūkstančiais vietų, skerdyklų amfiteatrą su apie 8 tūkst. ir kolezejumą. Stadionui atpuolus, teko pasirinkti iš dviejų paskutiniųjų. Jų abiejų struktūra beveik vienoda, o amfiteatras tris kart brangesnis. Pasitikėti neturimais fondais ar mecenatais tada jokiu būdu dar nebuvo galima. Buvo nutarta imti kolizejaus patalpas su mažesne pinigine rizika. Po to tuojau buvo pasirašyta sutartis, įmokant 500 dol., kurie buvo gauti iš LB Chicagos Apygardos Valdybos.

Dainų Šventės laikas – liepos 1 d., buvo parinkta ne pripuolamai. Pirmiausia, Šventę negalima buvo rengti rudenį, rugšėjo pirmomis dienomis, nes vasaros metu chorai atostogauja ir joks pasiruošimas neįmanomas. Pavasaris irgi nepatogus, nes daugelis chorvedžių dirba mokyklose ir negali išvykti. Vasaros pradžia yra patogiausia, nes daugelis tuo metu jau atostogauja ir gali išvykti toliau. Ir choristams yra daug lengviau gauti leidimus iš darbuočių arba tuo metu imti tikras atostogas. Kitų metų laiku tai būtų beveik neįmanoma padaryti, nes reikėtų praleisti 3 ar 4 darbo dienas.

Šie motyvai apsprendė, jog liepos 1 yra tinkamiausia šio mąsto šventei. Be to, chorai buvo atsiklausti specialia anketa ir jie patys pasisakė už liepos 1 d.

Komitetas nieko nebegalėjo padaryti dėl karščio, kuris buvo rekordinis šiais metais. Salėje gėrimus pardavinėti varžė salės administracija, kuri yra surišta su unijomis. Rengėjai neturėjo teisės šios rūšies palengvinimus įvesti.

Fanfarų orkestras buvo pasamdytas reikalaujant kai kuriems dirigentams. Komitetas muzikinių reikalų nespėdė, nes tie reikalai buvo palikti muzikų komisijoms ir nei vieno posėdžio nei su dirigentais nei su kitais muzikais nebuvo.

Aukos buvo renkamos tam, kad, turint prieš akis milžiniškas išlaidas, nebuvo galima išdrįsti rizikuoti vien bilietų išpirkimu. Tautiečiai jautriai atsiliepė į bendrąjį mūsų reikalą ir tai yra puikus vienybės ir tautinio nesužaloto jausmo pareiškimas svarbiausiems mūsų tautos darbams. Šventės piniginę atskaitomybę tikrins specialią Revizijos Komisiją. Jos aktas bus skelbiamas visuomenės žiniui.

Dainų Šventės Komitetas visur ir visada vadovavosi visuomeniškumu ir bendrumu, jog Šventė yra visiems lietuviams. Todėl srovinių nusiteikimų rengėjų tarpe nebuvo. Tai buvo vienintelis kartas, kur buvo sujungtos visos lietuvių kartos, visos jėgos, pažiūros ir profesijos. Pats komitetas dirbo negalvodamas apie bet kokią garbę ar atlyginimą.

Komitetas laiko Dainų Šventę pasisekusia. Trūkumų, aišku, kaip ir visur, taip ir čia buvo, bet kur jų nėra. Su didžiausiu nuoširdumu tariame ačiū Dainų Šventės mecenatams, aukotojams, parapijų klebonams, ateitininkams, skautams, klubams, draugijoms, organizacijoms, daktarams, galeistingosioms seselėms, redakcijoms, komisijų nariams, o ypač Lietuvių Bendruomenei, kuri įtempė rinko aukas ir padėjo darbu, ir visiems bet kuo prisidėjusiems prie Dainų Šventės rengimo.

Komitetas su dideliu dėkingumu ir giliu įvertinimu prisimena visus choristus, dirigentus, chorų valdybas dalyvavusius Dainų Šventėje.

JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventės Komitetas

CASINO TEATRAS

210 E. 86th ST., NEW YORK Tel. RE 4-0257 BU 8-0561
NUO RUGPIŪČIO 31 IKI RUGSĖJO 6 D.

IDEALE FRAU GESUCHT
Waltraut Haas -- Wolf Albach Retty

HEIMATGLOCKEN
Hansi Knotek -- Armin Dahlen -- Ernst Waldow
Naujausia vokiečių savaitinė apžvalga

JUOZAS GRABAU

Licensed
REAL ESTATE BROKER

Patyręs nekilnojamo turto pirkimo pardavimo tarpininkas. Namų pirkimo ar pardavimo atveju patartina kreiptis į savo tautietį. Būsite patenkinti sąžininga ir rūpestinga paslauga.

227 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
STag 2-7524

NAMŲ STATYBOS IR TAISYMO DARBAI Labai žemomis kainomis

Mes siatome naujus, bet taip pat taisome senus namus, kurie paskiau atrodo kaip nauji ir moderniški. Mes atliekame visus - didelius ir mažus - darbus, susijusius su jūsų namo vidaus ir išorės remontu.

Mes taisome bei įrengiame: verandas, terasas, antruosius langus bei duris (storm windows), garažus, atikus, rūsius, virtuves bei maudynių kambarius, pašaliname 'violations'.

NĖRA DARBO, KURIO MES NEGALĖTUME ATLIKI

A. NAUDUS GENERAL CONTRACTOR

366 ETNA STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: Midway 7-0528 (Skambinti po 6 val. vak.)

J. MARKIEWICZ

AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktoriatas
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Conn.
Telefonas: LOcust 2-9229

KARLONAS

FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET
New Britain, Conn.
Telefonas: 9-1181

SAVINGS ACCOUNTS
CORDIALLY INVITED

Latest Interest Rate **3%** A YEAR

Compounded semi-annually January and July

Interest begins the FIRST day of the month on deposits made during the first 10 BUSINESS days of January and July, the first 5 BUSINESS days of April and October and the first 3 BUSINESS days of all other months when left until the end of the interest period.

THE *Kings County*
SAVINGS BANK

Incorporated 1860
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to \$10,000
Member Federal Deposit, Insurance Corporation

FRANK NARBUTAS

NAMŲ DAŽYTOJAS
IR DEKORATORIUS

Turįs 15 metų patyrimą ir apdraudą šioje srityje.

Darbas visada atliekamas rūpestingai ir gerai.

115-53 NEWBURG ST., ST. ALBANS 12, N. Y.
Telefonas: LA 5-4292

STEAMBOAT INN

ALMA-KASMOČIŪTE, Vedeja

ĮVAIRIAUSI GERIMAI IR PIRMOS RŪŠIES MAISTAS

SALE VISOKIOMS PRAMOGOMS
Didelis ir gražus sodas piknikams

89-91 Steamboat Road, Great Neck, L. I.
Tel. Great Neck 2-1546, biznio Great Neck 2-3389. namų

PARCELS TO LITHUANIA AND RUSSIA

Through the biggest Company on the American Continent

J. Kamienski

JANIQUE TRADING CO.
Head Office:

TORONTO, ONT. CANADA, 535 QUEEN ST. W. Tel. EM 4-4025
Branches in USA:

NEW YORK CITY, N. Y. 396 E. 9th St. Tel. GR 3-3470
PITTSBURGH, PA. 2013 E. Carson St. Tel. HU 1-3759
MINNEAPOLIS, MINN. 44 E. Hennepin Ave. Tel. FE 6-2330
BUFFALO, N. Y. 1162 Broadway, Tel. FI 1272
NEWARK, N. J. 102 - 16th Ave., Tel. BI 2-6816
PHILADELPHIA, PA. 725 W. Girard Ave., Tel. ST 7-1422
CLEVELAND, OHIO, 1029 Fairfield Ave., Tel. CH 1-5547
CHICAGO, ILL. 2314 W. Chicago Ave., Tel. BR 8-6780
and in 10 other cities of CANADA and USA.

Full guarantee for every parcel sent. Two weeks delivery.
Your relatives in the Old Country will receive the parcel absolutely free of charges

LARGEST COMPANY BECAUSE IT IS THE BEST!

LIETUVIAI ADVOKATAI

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
Jackson Heights 73, N. Y.
NEWton 9-6620

KESTUTIS W. MICHELSON
87-14 111th Street
Richmond Hill 18, N. Y.
Virginia 6-6060

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

ANTHONY J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

PARK FLORIST

MATTHEW MAŽEIKA

Gėles pristatome į bet kurį pasaulio vietą.

80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro) Telefonas: VIRginia 9-3112

KUR APDRAUSTI NAMUS, BALDUS, AUTOMOBILIUS
IR KITAS VERTYBES?
Visuomet greitą ir gerą patarnavimą bei patarimą gausite pas

JONĄ JUODI

664 JAMAICA AVENUE, BROOKLYN 8, N. Y.

Kreiptis: darbo dienomis nuo 5 val. po piet iki 8 val. vak.
Šeštadieniais nuo 10 val. iki 5 val. vakaro.
Telefonas: AP 7-9454

Paulius Gaubys

FOTOGRAFIJA

Portretas, vestuvės; vaikai įvairūs subuvimai, kopijos ir t.t.
Naturaliose spalvose trijų dimensijų (stereo) nuotraukos,
taipgi aliejiniai portretai.

P. Gaubys foto srity dirbęs nuo 1926 m. (Lietuvoje, Berlyne
ir Amerikoje) darbą jums padarys greitai, gerai ir pigiai.

85-27 88th STREET WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 6-2164

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje yra švieži
nes jie atgabenami lėktuvais.

Gdytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač
sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.

Petro Lisausko krautuvių (prieš Maspetho lietuvių bažny-
čią) taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. ga-
mybos duonos, tikrų lietuviškų dešrų ir šviežių, tiesiai iš
farmos atvežtų kiaušinių.

Petro Lisausko krautuvių gaunami tik švieži produktai.

PETRAS LISIAUSKAS

64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
Telefonas: TW 4-8087

LIETUVIAI SMUKININKAI

susipažinkite su

Lietuvio gamybos smukais
GARBĖS DIPLOMĄ
Laimėjusiais 1926 metais
Pasaulinėje Parodoje
Philadelphia, Pa.

Kainos nuo \$150 iki \$500

JULIUS SVITRA
SMUKŲ DIRBĖJAS
1834 First Avenue
SAN DIEGO 1, CALIF.

ANTON APPEL

Parduodami lietuviški skilandžiai, dešros ir kiti
pirmos rūšies maisto dalykai:

JERSEY PORK

428 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: STagg 2-3108

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ

RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, Savininkai

Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas
įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.

103-55 LEFFERTS BOULEVARD, RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 3-3544

**DRAUDIMO REIKALAI, TAKSŲ (INCOME TAX) PARUOŠIMUI,
NOTARINŲ DOKUMENTŲ TVIRTINIMUI, KREIPTIS Į**

JUOŽĄ ANDRIUŠĮ

GENERAL INSURANCE BROKER * CONSULTANT * NOTARY PUBLIC

Užpildomi federaliniai ir valstybės taksai, tvirtinami įvairūs
dokumentai ir atliekami visų rūšių draudimai:
gyvybės, namų, baldų, automobilių, bižnų ir t.t.

GERAS PATARNAVIMAS

Kreiptis kasdien iki 8 val. vak. Šešt. iki 6 v. v.

238 LEONARD STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas EVERgreen 7-8247

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

ORMAN & MICHELSON

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

VIRGINIA 6-1800

ELMHURST AUTO COLLISION REPAIRS

ZIGMAS ZALIAUSKAS, Savininkas

Taisoma, parduodama, tarpininkaujama
ir padedama nupirkti automašinas.

Sąžiningas, geras ir prieinamas patarnavimas.

90-30 43rd Ave.

Elmhurst, N. Y.

Telefonai: IL 7-1400, IL 7-1437

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Avenue

Brooklyn 11, N. Y.

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

Telefonas: EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Avenue

Brooklyn, N. Y.

Telefonas: EVERgreen 7-4335

Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS

ALB. BALTRUNAS-BALTON

Direktorius

Reikalų Vedejas

660 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Telefonas: STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

F. W. SHALINS, Jr.

J. B. SHALINS

84-02 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 7-4499

AUGUST P.GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas

354 Marcy Avenue

Brooklyn, N. Y.

(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)

Telefonas: EVERgreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME

635 North Wood Avenue

Linden, New Jersey

Telefonas: Linden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius

410 Metropolitan Avenue

Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: STagg 2-4409

Estate of A.J. VALANTIEJUS

V. R. VALANTIEJUS, Mgr.

GENERAL INSURANCE AGENT

NOTARY PUBLIC

54-41 72nd Street

Maspeth, L. I., N. Y.

Telefonas: NEWton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius
įvairiems reikalams.

New Yorkas ir Apylinkė

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

Juozas Ginkus, praeitą savaitę pasikvietė būrį draugų staigmenai, kuria buvo pagerbtas laikraštiniškas Juozas Valakas, tomis dienomis minėjęs savo gimtadienį.

Aleksandra Merker, dailininkė, šiomis dienomis išvykusi pusei metų į Europą, žadėjo Vienybei rašyti įspūdžius iš savo kelionės.

P. Dagys praneša, kad rugsėjo 1 ir 2 Toronto, Kanadoje, renkasi lietuviai evangelikai liuteronai antrajam sinodui. Iš New Yorko vyksta 7 delegatai.

Jokubas J. Stukas praneša, kad jo vadovaujama Lietuvos Atsiminimų radijo programa nuo rugsėjo 22 d. bus girdima nauju laiku: šeštadieniais tarp 1 ir 2 val. po pietų.

Juozas Lapurka, Arnas Bobelis, Jonas Ulėnas, Edv. Liogys ir Romas Kezys, New Yorko skautai vyčiai, rugsėjo 8 d. Stuko radijo programoje išpildys vaidelį iš Lietuvos partizanų gyvenimo.

Kazys Daukšis, Aloyzas Rudzitis, Eleonora Janušienė ir Rita Miskevičiūtė sudaro naująją Rutos Dainos Ansamblio valdybą. Ansamblio dirigentas Algirdas Kačanauskas.

Kęstutis Kudžma, iki šiol tarnavęs kariuomenėje, dabar studijuoja Fordham universitete.

Jonas Krunklys, mūsų agentas, atnešė 10 dolerių, kuriuos jam davė Žaliojo žaliavo vyro velionio Antano Žalio užsilikusiai Vienybės prenumeratai apmokėti.

K. Žoromskas, dailininkas, nuo pat atvykimo iš tremties gyvenęs Chicagoje, rugsėjo pradžioje persikelia į New Yorką. Jis pakviestas dėstyti Caton Rose Institute of Fine Arts.

Petras Juknys, brooklynietis veikėjas, šiomis dienomis gavo žinią, kad Lietuvoje mirė jo motina Domicėlė Juknienė, gyvenusi Valtūnų km., Žemaitkiemio valsč., Ukmergės apskr.

Edvardas Staknulis, mūsų bendradarbiui, praeitą šeštadienį, rugpjūčio 25 d., žmona Alina padovanojo antrą dukrelę, kuriai duotas Lilia vardas. Stakniai gyvena Jamaica Hills, L.I.

V. Valantiejienė, žinoma laidotuvių direktorė Maspeth, tebėra St. John ligoninėje, Long Island City. Motinos biznį tvarko sūnus, adv. J. C. Valantiejus.

Adv. S. Šaltnė, praleidusi atostogas Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I., praeitą trečiadienį grįžo į Bostoną.

Jonas Mekas, rašytojas, Film Culture redaktorius ir leidėjas atostogauja Stony Brook Lodge, Stony Brook, L. I.

Kun. V. C. Jaskevičius, Fordham universiteto Rusijos studijų direktorius, lankosi Sovietų Sąjungoje kaip turistai. Kunigas gerai moka rusų kalbą.

Dr. P. Daužvardžio, Lietuvos konsulo kalba, pasakyta Lietuvos Aikštės Chicagoje atidarymo progą, paskelbta Kongreso rekorduose.

Stasys Volskis susituokė su Ona Jasinskaite.

MIRĖ F. ŠALINSKIENĖ

Rugpjūčio 24 d. mirė Frances Šalinskienė, žinoma laidotoja Pijaus Šalinsko žmona, gyvenusi 84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. Velionė buvo 66 m. amžiaus. Palaidota rugpjūčio 28 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios į Šv. Jono kapus. Mirusios kūnas buvo pašarvotas vyro ir sūnaus laidojimo įstaigoje. Buvo daug gėlių. Laidotuvių apeigose dalyvavo gausus giminių, draugų bei pažįstamų žmonių būrys.

Velionė paliko vyrą Pijų, dukterį Florence Kloepfer, sūnų Juozą, marčią Mary ir keturis brolius: Martyną, Mykolą, Joną ir Antaną Sakalauskus.

Frances Šalinskienė kilusi iš Ilgižių kaimo, Raseinių aps. į šią šalį atvykusi 1907 m. Buvo sąmoninga lietuvių patriotė ir pavyzdinga motina bei žmona. Ramaus poilsio jai Amerikos žemėje.

V. R.

AMERIKOS RABINŲ NEILEIDO Į LIETUVĄ

Ilgesnį laiką Amerikos rabinų grupė lankėsi Sovietų Sąjungoje. Du grupės dalyviai rabinai David B. Hollander ir Emanuel Rackman savo įspūdžius aprašė New York Journal American. Jie savo aprašymuose pastebi, kad toks lankymosi ir sudarymas ryšio tarp Amerikos ir Rusijos žydų nebuvo leistas 40 metų. Tik dabar gautas iš Sovietų leidimas tai rabinų grupei lankyti Sovietų Sąjungą. Prašyto leidimo rabinų grupė laukė 9 mėnesius.

Toji rabinų grupė aplankiusi įvairias Sovietų Sąjungos vietas, norėjo aplankyti ir Pabaltijo kraštus, bet Sovietai nedavė leidimo. Jie aiškinosi, kad Vilniuje ir kituose Pabaltijo miestuose trūkstant tinkamų viešbučių ir ten, bendrai, atsitatymas (po karo) nėra tinkamai pažengęs. Apie tai tie du rabinai rašydami N. Y. Journal American rugp. 14 d. laidoje, sako, kad jie girdėję, jog žydų būklė Pabaltijo kraštuose esanti dar blogesnė, negu bet kur kitur už Geležinės uždangos.

Amerikos rabinų grupė lankė dar Lenkiją, Čekoslovakiją ir Rumuniją.

LIETUVIŠKOJI TV PROGRAMA 6 V. V.

Jokubo Stuko organizuojama lietuviškoji televizijos programa, ketvirta iš eilės, bus puse valandos anksčiau, negu buvo skelbiama, būtent rugsėjo 8 d. 6 val. vakare iš 13-jo kanalo.

ARCHITEKTAS A. VARNAS LAIMĖJO PET KONKURSA

Architektas A. Varnas

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo patalpoms įrengti, Europos Laisvės Komitetas pradėd konkursą.

PET sudaro devynių tautų delegacijos, tad konkurse galėjo dalyvauti po vieną kiekvienos tautybės architektą. Iš lietuvių dalyvavo arch. Antanas Varnas.

Europos Laisvės Komitetas išnuomojo dideliame name, esančiame New Yorke priešais Jungtinių Tautų rūmus, dideles patalpas, kurias reikėjo pritaikyti PET Seimui. Pagal projektą buvo reikalaujama, kad pusiau rūsy būtų įrengtos patalpos pavergtųjų tautų parodomoms, o aukščiau Seimo posėdžių salė ir visa eilė su seimo posėdžiais surištų kitų patalpų.

Paruoštus patalpų projektus architektai išstatė PET įstaigoje viešam apžiūrėjimui. Pakviesti du New Yorko žymūs architektai konsultantai, kiekvienas atskirai, pirmąją vietą pripažino projektui Nr. 2. Susirinkęs PET Generalinis Komitetas priėmė dėmesin konsultantų nuomonę ir pasisakė už Nr. 2. Atidarius voką, buvo rasta laimėtojas arch. A. Varnas. Antrą prizą laimėjo rumunas, o trečiąjį lenkas ir vengras pusiau.

A. Varnas bus ir statybos prižiūrėtojas. Statybos objektas apie \$250,000.

Klemensas Vilkevičius, senas Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, mirė rugpjūčio 24 d. Chicagoje: buvo 74 m. amžiaus. Praeitą pavasarį velionis lankėsi Brooklyne ir, savo giminaitės N. Kulbokienės lydima, buvo užėjęs į Vienybę.

JIEŠ KOJIMAS

Jieškomas Markovičius Leonas Bronislavo sūnus, kilęs iš Galizijų, kuris išvyko iš Lietuvos 1914 metais ir apsigyveno New Yorke. Jieško Zabarsko Vinco ir Zabarskienės-Markovičienės Julijos dukterį Aleksandra. Atsiliepti šiuo adresu: Stasė Laurinovicz, 5190 Trowbridge Street, Detroit 12, Mich.

Rugsėjo 2 d., sekmadienį, Liet. Pil. Klubas rengia pikniką, kuris įvyks klubo parke, Midland Road, Port Jefferson Station, L. I. Pradžia 2 v. p. p.

Rugsėjo 8 d. 6 val. vak. per WATV televizijos stotį (13 kanalas) bus perduodama ke tvirtoji J. Stuko vadovaujama lietuviška programa. Pirmą kartą bus parodytas baletas – Juratė ir Kastytis ir pasirodys Operetės Choras.

Rugsėjo 9 d. Royal Gardens Parke – 990 E. Hazelwood Ave. Rahway, N. J., įvyksta Lietuvos Atsiminimų radijo piknikas. Pradžia 1 val. p. p.

Rugsėjo 8 dieną (šeštadienį) New Yorko Santaros Skyrius rengia išvyką į Jones Beach. Santariečiai bei jų bičiuliai kviečiami dalyvauti.

Turintieji ir neturintieji mašinų renka 2:30 p. p. prie Ginkų saldinių krautuvės. Dėl smulkesnių informacijų prašome skambinti P. Bilėnui HY 7-2754.

Rugsėjo 15 ir 16 d. SLA penktoji apskritis ruošia dviejų dienų išvyką į SLA vasarnamį, Atlantic City, N. J. Nakvynė ir bendri pietūs vienam asmeniui kainuos \$2.50. Užsirašyti pas A. S. Trečioką, 315 Walnut St. Newark, N. J. Market 2-4867.

Palieskau Klaudės Bulekinaitės Vilutienės ir Lūsės Senčionės Krilovaitės ar apie jas žinančiuosius likusius Lietuvoje. Prašau atsiliepti. Mrs. Wm. Wold, 425 68th Street, Brooklyn 20, N. Y.

NORI PALENGVINTI SIUNTINIŲ SIUNTIMĄ

Tik šiomis dienomis įsisteigė nauja firma United Package Express Co., 305 Market Street, Newark, N. J., arti Pensilvanijos geležinkelių stoties. Ši firma siunčia į visus Europos kraštus maisto produktus, vilketus ir naujus drabužius, audklus, avalynę ir vaistus, o taip pat kitus daiktus.

Kiekvienas, kuris atsineša Vienybėje dedama jų skelbimą, sutaupo du dolerius.

Taip pat United Package Express Co., pradėdama darbą, nori įrodyti savo korektiškumą ir skubumą, stengiasi įsigyti pasitikėjimą žmonėse.

Visi siuntiniai siunčiami per Package Express Co., 305 Market Street, Newark, N. J. visa-pusiškai apdrausti.

the voiceless

your vote is your voice—don't lose it

YOU TELL THE WORLD... SEE YOU AT THE POLLS

Vienybė

Speak up, good and loud, November 6—and no one can ever speak down to you.

One thing we all know—every vote (yes, your vote) is vital. It shows the world how much we believe in this democracy we talk so much about. And it puts a plug in for peace.

Don't miss your say-so. Don't miss your vote—your voice is just as important as that of anyone else in the world.

Pilypo Dūdelės nuotyčiai

